

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

ROLNICTWO

w województwie
podlaskim

w 2013 r.

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

Opracowanie publikacji:

Cecylia Jurkiewicz, Aldona Nagórka
– Wydział Badań Ankietowych

Redakcja techniczna, opracowanie graficzne, skład komputerowy i korekta publikacji:

Joanna Orłowska, Anna Przerwa, Anna Szeszko
– Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

Projekt okładki:

Joanna Orłowska

Fotografie:

Ewa Kępa, Joanna Orłowska

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna również w formie książki

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13

tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79

e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl, Internet: <http://bialystok.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

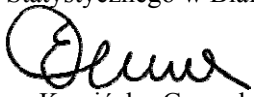
Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji zatytułowanej „Rolnictwo w województwie podlaskim”. Opracowanie zawiera podstawowe informacje o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, wynikowym szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych, pogłowie zwierząt gospodarskich, poziomie skupu, kształtowaniu się cen gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym oraz wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach w 2013 r. W celu zobrazowania przemian i tendencji w produkcji roślinnej i zwierzęcej, jak również na rynku rolnym, dane zestawiono z analogicznymi wielkościami z roku poprzedniego, a niektóre informacje zostały przedstawione na tle danych z lat 2000–2012.

Powierzchnię uprawy, plony i zbiory poszczególnych ziemiopłodów podano dla gospodarstw ogółem z wyodrębnieniem gospodarstw indywidualnych, natomiast pogłowie zwierząt gospodarskich – dodatkowo zostało zaprezentowane w podziale na sektor publiczny i prywatny.

Analizę wyników produkcji upraw rolnych i ogrodniczych przedstawiono na tle warunków agrometeorologicznych oraz poziomu nawożenia.

Oddając w Państwa ręce niniejsze opracowanie, pragnę serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz zgłaszane uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania treści i formy kolejnych jego edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, lipiec 2014 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the next edition of the publication titled "Agriculture in Podlaskie Voivodship". It contains basic information about land use, sown area, result estimation of production of main agricultural and gardening crops, farm animal stocks, procurement level, prices of arable land and meadows in private turnover as well as price formation of selected agricultural products at purchasing centres and on marketplaces in 2013. To illustrate changes and tendencies in crop and animal output as well as on agricultural market, data were compared with the analogous values of previous year and some information was presented in comparison with the data from 2000 to 2012.

Crop area, yields and production were presented for all holdings, distinguishing private farms, while farm animal stocks were given additionally in division into public and private sector.

Analysis of effects of agricultural and gardening crop production was presented against the background of agrometeorological conditions and fertilization level.

Presenting the following edition, I would like to express my gratitude to all these individuals and institutions for providing information as well as comments and conclusions that contribute to shaping and enriching the content and form of its subsequent edition.

*Director
Statistical Office in Białystok*

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, July 2014

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Str. <u>Page</u>
Przedmowa	<i>Preface</i> 3–4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	<i>Symbols. Abbreviations</i> 9
Uwagi metodyczne	<i>Methodical notes</i> 10
Wyniki badań – synteza	<i>Result of surveys – resume</i> 16
1. Produkcja roślinna	1. Crop output 16
1.1. Warunki wegetacji i zbioru roślin	<i>1.1. Conditions of vegetation and crop production</i> 16
1.1.1. Warunki agrometeorolo- giczne	<i>1.1.1. Agrometeorological conditions</i> 16
1.1.2. Poziom nawożenia	<i>1.1.2. Fertilization level</i> 18
1.1.3. Użytkowanie gruntów	<i>1.1.3. Land use</i> 20
1.1.4. Powierzchnia zasiewów	<i>1.1.4. Sown area</i> 22
1.2. Zboża	<i>1.2. Cereals</i> 23
1.3. Strączkowe jadalne	<i>1.3. Edible pulses</i> 28
1.4. Ziemniaki	<i>1.4. Potatoes</i> 29
1.5. Rośliny oleiste	<i>1.5. Oil crops</i> 30
1.6. Uprawy pastewne	<i>1.6. Fodder crops</i> 31
1.7. Uprawy ogrodnicze	<i>1.7. Garden crops</i> 36
1.7.1. Warzywa gruntowe	<i>1.7.1. Ground vegetables</i> 36
1.7.2. Owoce	<i>1.7.2. Fruit</i> 38
2. Produkcja zwierzęca	2. Animal output 42
2.1. Bydło i owce	<i>2.1. Cattle and sheep</i> 42
2.2. Trzoda chlewna	<i>2.2. Pigs</i> 43
2.3. Drób	<i>2.3. Poultry</i> 45
2.4. Konie i kozy	<i>2.4. Horses and goats</i> 46
3. Skup produktów rolnych	3. Procurement of agricultural products 48
4. Ceny w rolnictwie	4. Prices in agriculture 50

		Tabl. Table	Str. Page
SPIS TABLIC	LIST OF TABLES		
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2012/13	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural holdings in terms of pure ingredient in 2012/13 farming year .....</i>	1	19
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych (2012, 2013)	<i>Land use in agricultural holdings (2012, 2013) .....</i>	2	20
Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne i powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach w 2013 r. ...	<i>Agricultural holdings possessing agricultural land and agricultural land area in holdings in 2013 .....</i>	3	22
Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów (2012, 2013)	<i>Sown area by crop groups (2012, 2013) .....</i>	4	22
Plony zbóż w województwie podlaskim na tle kraju (2012, 2013)	<i>Cereals yields in Podlaskie Voivodship against the background of the country (2012, 2013) .....</i>	5	25
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż (2012, 2013)	<i>Crop area, yields and production of cereals (2012, 2013) .....</i>	6	26
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych (2012, 2013)	<i>Crop area, yields and production of edible pulses (2012, 2013) .....</i>	7	28
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków (2012, 2013)	<i>Crop area, yields and production of potatoes (2012, 2013) .....</i>	8	29
Produkcja zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe (2012, 2013)	<i>Cereals and potatoes production in terms of cereals units (2012, 2013) .....</i>	9	30
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych (2012, 2013)	<i>Crop area, yields and production of oil crops (2012, 2013) .....</i>	10	30
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory rzepaku (2012, 2013)	<i>Crop area, yields and production of rape (2012, 2013) .....</i>	11	31
Powierzchnia paszowa (2012, 2013)	<i>Feed area (2012, 2013) .....</i>	12	32
Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym (2012, 2013)	<i>Fodder crop area planted on arable land in main crops (2012, 2013) .....</i>	13	32
Plony nasion roślin pastewnych (2012, 2013)	<i>Yields of fodder seeds (2012, 2013) .....</i>	14	33
Plony roślin pastewnych (2012, 2013)	<i>Yields of fodder crops (2012, 2013) .....</i>	15	33
Zbiory pasz (2012, 2013)	<i>Feed production (2012, 2013) .....</i>	16	34

		Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Produkcja z łąk trwałych (2012, 2013)	<i>Permanent meadows production (2012, 2013)</i>	17	34
Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2013 r.	<i>Structure of permanent meadows area and production in 2013</i>	18	35
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych (2012, 2013) ...	<i>Crop area, yields and production of ground vegetables (2012, 2013)</i>	19	36
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z drzew owocowych (2012, 2013) ...	<i>Crop area, yields and production of fruit trees (2012, 2013)</i>	20	38
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2012, 2013)	<i>Crop area, yields and production of fruit bushes and berry fruit (2012, 2013)</i>	21	40
Pogłowie bydła i owiec w 2013 r.	<i>Cattle and sheep livestock in 2013</i>	22	42
Struktura pogłowia bydła i owiec w 2013 r.	<i>Structure of cattle and sheep livestock in 2013</i>	23	43
Pogłowie trzody chlewnej w 2013 r.	<i>Pig livestock in 2013</i>	24	44
Struktura pogłowia trzody chlewnej w 2013 r.	<i>Structure of pig livestock in 2013</i>	25	45
Pogłowie drobiu (2012, 2013)	<i>Poultry livestock (2012, 2013)</i>	26	45
Struktura pogłowia drobiu w 2013 r.	<i>Structure of poultry livestock in 2013</i>	27	46
Pogłowie koni i kóz (2012, 2013)	<i>Horse and goat livestock (2012, 2013)</i>	28	47
Skup wybranych produktów rolnych (2012, 2013)	<i>Procurement of selected agricultural products (2012, 2013)</i>	29	48
Wartość skupu produktów rolnych (2012, 2013)	<i>Procurement value of agricultural products (2012, 2013)</i>	30	49
Przeciętne ceny gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym (2012, 2013)	<i>Average prices of arable land and meadows in private turnover (2012, 2013)</i>	31	50
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2012, 2013)	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2012, 2013)</i>	32	51
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2012, 2013)	<i>Average marketplace prices received by farmers (2012, 2013)</i>	33	52

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych (2000/01–2012/13)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural holdings in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land (2000/01–2012/13) .....</i>	18
Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Structure of land use in agricultural holdings by user's seat in 2013 .....</i>	18
Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Structure of agricultural land in agricultural holdings in 2013 .....</i>	19
Struktura powierzchni uprawy zbóż w 2013 r.	<i>Structure of cereals sown area in 2013 .....</i>	19
Plony zbóż ogółem z 1 ha (2000–2013)	<i>Total cereals yields per 1 ha (2000–2013) ..</i>	28
Zbiory zbóż ogółem (2000–2013)	<i>Total cereals production (2000–2013) .....</i>	28
Powierzchnia uprawy ziemniaków (2000–2013)	<i>Crop area of potatoes (2000–2013) .....</i>	29
Zbiory ziemniaków (2000–2013)	<i>Potatoes production (2000–2013) .....</i>	29
Powierzchnia uprawy rzepaku (2000–2013)	<i>Crop area of rape (2000–2013) .....</i>	34
Struktura powierzchni uprawy roślin pastewnych na gruntach ornych w plonie głównym w 2013 r.	<i>Structure of crop area of fodder plants on arable land in main crop in 2013 .....</i>	34
Powierzchnia uprawy kukurydzy (2000–2013)	<i>Crop area of maize (2000–2013) .....</i>	35
Struktura powierzchni uprawy warzyw gruntowych w 2013 r.	<i>Structure of crop area of ground vegetables in 2013 .....</i>	35
Struktura zbiorów owoców z drzew w 2013 r.	<i>Structure of tree fruit production in 2013 .....</i>	42
Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2013 r.	<i>Structure of fruit bushes and berry fruit production in 2013 .....</i>	42
Pogłowie bydła (2000–2013)	<i>Cattle livestock (2000–2013) .....</i>	43
Pogłowie trzody chlewnej (2000–2013)	<i>Pig livestock (2000–2013) .....</i>	43

*

*

*

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.

In English version: preface and contents.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	-	zjawisko nie wystąpiło.
Zero	(0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
Zero	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka	(.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym”		-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc
mln	=	milion
zł	=	złoty
szt.	=	sztuka
kg	=	kilogram
dt	=	decytona
t	=	tona
mm	=	milimetr
ha	=	hektar
l	=	litr
°C	=	stopień Celsjusza
r.	=	rok
dok.	=	dokończenie
np.	=	na przykład
Nr	=	numer
p. proc.	=	punkt procentowy
poz.	=	pozycja
str.	=	strona
tabl.	=	tablica
tj.	=	to jest
Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
GUS	=	Główny Urząd Statystyczny

UWAGI METODYCZNE

I. ŹRÓDŁA I ZAKRES DANYCH

1. Użytkowanie gruntów podawane jest dla gospodarstw indywidualnych według siedziby użytkownika gospodarstwa, a dla gospodarstw osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej – według siedziby gospodarstwa.

Dane o użytkowaniu gruntów w 2012 r. opracowano:

- dla gospodarstw indywidualnych – na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich,
- dla gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek z udziałem mienia sektora publicznego i prywatnego – na podstawie sprawozdań statystycznych.

W 2013 r. dane o użytkowaniu gruntów pozyskano:

- dla gospodarstw indywidualnych – z uogólnionych wyników reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych osób fizycznych,
- w gospodarstwach rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej – z wyników pełnego badania struktury gospodarstw rolnych.

2. Wynikowy szacunek produkcji upraw rolnych opracowano na podstawie sprawozdań osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz wyników badań reprezentacyjnych i ekspertyz gminnych.

Szacunek wynikowy rzepaku zweryfikowano wynikami skupu.

3. Dane dotyczące produkcji owoców i warzyw w gospodarstwach osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pozyskano ze sprawozdawczości. Produkcję dla gospodarstw indywidualnych wyszacowali rzeczoznawcy wywodzący się głównie z pracowników Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepletowie.

Na podstawie opinii rzeczoznawców wojewódzkich i rejonowych, w gospodarstwach indywidualnych przyjęto:

- powierzchnię uprawy poszczególnych warzyw,
- powierzchnię uprawy drzew, krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych,
- plony i zbiory warzyw gruntowych, a także owoców z drzew i krzewów owocowych oraz z plantacji jagodowych. Plony i zbiory ustalono również dla działek przyzagrodowych i pracowniczych.

4. Dane o pogłowiu zwierząt w latach 2012–2013 opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych. Badaniu podlegały zwierzęta gospodarskie znajdujące się w czasie badania w gospodarstwie rolnym oraz zwierzęta wysłane na redyki, wypasy i do bacówek. Spisywano wszystkie zwierzęta, tj. stanowiące własność użytkownika gospodarstwa lub członków jego gospodarstwa domowego, jak również zwierzęta

przechowywane czasowo lub stale w gospodarstwie, tj. przyjęte na wychów, opas itp. niezależnie od tego, czy przyjęto je od gospodarstw indywidualnych, czy od jednostek państwowych, spółdzielczych, spółek. Wyjątek stanowiły pszczoły, które spisywano u właściciela niezależnie od tego w jakim miejscu się znajdowały.

Dla gospodarstw o dużej skali chowu drobiu (np. ferma wielkotowarowa produkująca brojlery lub jaja konsumpcyjne), w których w dniu badania nie było na stanie drobiu w związku z trwającą właśnie przerwą technologiczną w produkcji, a przerwa ta nie przekraczała 8 tygodni, przyjmowano stany drobiu z okresu przed opróżnieniem pomieszczeń (kurników).

5. Informacje o skupie produktów rolnych dotyczą ilości i wartości produktów roślinnych i zwierzęcych skupionych przez podmioty gospodarcze prowadzące skup produktów rolnych bezpośrednio od producentów.

6. Źródłem informacji o cenach gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym jest kwartalne badanie przeprowadzone w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego, wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych.

7. Źródłem informacji o cenach uzyskiwanych przez rolników na targowiskach jest badanie cen prowadzone przez ankietarów GUS. Informacje te dotyczą cen uzyskiwanych przy sprzedaży produktów wytworzonych we własnym gospodarstwie rolnym, w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikami i ludnością nierolniczą.

8. W publikacji uwzględniono następujące sektory i formy własności:

- sektor prywatny, w którym wyodrębniono gospodarstwa indywidualne,
- sektor publiczny.

9. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

II. OBJAŚNIENIA PODSTAWOWYCH POJĘĆ

1. Za **gospodarstwo rolne** uważa się jednostkę wyodrębnioną pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadającą odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadzącą działalność rolniczą.

Do **działalności rolniczej** zalicza się działalność związaną z uprawą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym również uprawę grzybów), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych, chów i hodowlę zwierząt w gospodarstwie (bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, zwierząt futerkowych, zwierząt łownych utrzymywanych na rzeź), pszczoł oraz działalność polegającą na utrzymaniu gruntów rolnych już niewykorzystywanych do celów

produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

2. Gospodarstwo rolne osoby fizycznej (gospodarstwo indywidualne) to gospodarstwo będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej o powierzchni użytków rolnych 1 ha i więcej lub poniżej 1 ha (w tym bez użytków rolnych), które spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych progów, tj. posiada:

- 0,5 ha plantacji drzew owocowych,
- 0,5 ha plantacji krzewów owocowych,
- 0,3 ha szkółek sadowniczych i ozdobnych,
- 0,5 ha warzyw gruntowych,
- 0,5 ha truskawek gruntowych,
- 0,1 ha warzyw pod osłonami,
- 0,1 ha truskawek pod osłonami,
- 0,1 ha kwiatów i roślin ozdobnych pod osłonami,
- 0,5 ha chmielu,
- 0,1 ha tytoniu,
- 25 m² grzybów jadalnych,
- 10 sztuk bydła ogółem,
- 5 sztuk krów ogółem,
- 50 sztuk trzody chlewnej ogółem,
- 10 sztuk loch,
- 20 sztuk owiec ogółem,
- 20 sztuk kóz ogółem,
- 100 sztuk drobiu ogółem,
- 10 sztuk dzikich zwierząt (danieli, saren, łosi), utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa,
- 5 sztuk koni ogółem,
- 5 szt. samic pozostałych zwierząt futerkowych,
- 50 sztuk samic królików,
- 20 pni pszczelich

lub niezależnie od ww. progów jest gospodarstwem ekologicznym.

3. Do ogólnej powierzchni gruntów gospodarstwa zaliczono łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania (własne, dzierżawione na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel itp.), wspólnych w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

4. **Użytki rolne** ogółem to powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej utrzymanych zgodnie z normami, spełniających wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm z dnia 12 III 2007 r. (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami (na którą składają się powierzchnie: pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe, ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe) oraz użytków rolnych pozostałych (niebędących w dobrej kulturze rolnej).

5. Do **powierzchni zasiewów** zalicza się powierzchnię wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem powierzchni upraw trwałych, a także ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych w plonie głównym.

6. Do **powierzchni gruntów ugorowanych** zalicza się grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

7. Do **powierzchni upraw trwałych** zalicza się powierzchnię sadów, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych (w tym wikliny), drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

8. Do **powierzchni sadów** zalicza się plantacje drzew owocowych, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

9. Do **powierzchni ogrodów przydomowych** zalicza się powierzchnię zlokalizowaną najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzieloną od reszty gospodarstwa, bez powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego.

10. Do powierzchni łąk i pastwisk trwałych zalicza się grunty pokryte trawami (5 lat i więcej).

Łąki trwałe są z zasady koszone, a zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

Pastwiska trwałe z zasady nie są koszone, lecz wypasane (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystwanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

11. **Powierzchnia lasów i gruntów leśnych** to powierzchnia pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona oraz grunty związane z gospodarką leśną. Uwzględnia się tu powierzchnię szkółek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywa-

nych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe), a także powierzchnię drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych.

12. Powierzchnia pozostałych gruntów to grunty będące pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierzawionych) i rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona dla rekreacji, a także powierzchnia gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego.

13. Do grupy „**zbóż ogółem**” zaliczono powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno i pozostałymi uprawami zbożowymi (gryka, proso itp.).

14. Do grupy „**zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi**” zalicza się powierzchnię zbóż podstawowych (pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta) oraz powierzchnię zasiewów mieszanek zbożowych ozimych i jarych.

15. Do grupy „**przemysłowych**” zaliczono powierzchnię uprawy buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, lnu (łącznie z lnem oleistym) i konopi oraz tytoniu.

16. Do grupy „**strączkowych jadalnych**” zalicza się groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycą). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

17. Pod pojęciem „**plon**” rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) netto danego ziemiopłodu zebranego z jednostki powierzchni (ha).

W szacunkach obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych jako średnich ważonych, gdzie wagą jest powierzchnia danej uprawy. Uwzględnione są powierzchnie, z których uzyskano wysokie, jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku powodzi, gradobicia, itp.).

Przy ustalaniu plonów i produkcji zbóż uwzględniono ziarno półsuche zawierające 15,0–16,0% wody, a przy szacunku produkcji rzepaku – nasiona o zawartości 13,0% wody.

18. Powierzchnia paszowa obejmuje: łąki, pastwiska trwałe oraz uprawy pastewne na gruntach ornych przeznaczone na pasze, w skład których wchodzi: okopowe pastewne, koniuczyna, lucerna, esparceta, seradela, strączkowe pastewne, inne pastewne i trawy, pastwiska polowe oraz kukurydza na zielonkę.

19. Do przeliczenia zielonki na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

20. W ogrodnictwie pod pojęciem „**plon**” rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) warzyw lub owoców danego gatunku zebranych z jednostki powierzchni (ha).

21. Przeciętne ceny roczne gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

22. Przeciętne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

23. Przeciętne ceny miesięczne uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali województwa, natomiast przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

*
*   *

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Dane te są poprawne pod względem merytorycznym.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

1. PRODUKCJA ROŚLINNA

1.1. WARUNKI WEGETACJI I ZBIORU ROŚLIN

1.1.1. Warunki agrometeorologiczne

Jesień 2012

Warunki pogodowe panujące jesienią 2012 r. sprzyjały prowadzeniu prac polowych. Siewy zbóż ozimych przeprowadzono na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych, a panujące w październiku dobre warunki termiczne oraz wilgotnościowe gleby sprzyjały ich stopniowym wschodom, wzrostowi i rozwojowi. Oziminy wysiane we wrześniu rozpoczęły w tym czasie krzewienie.

Utrzymująca się w listopadzie wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju zbóż ozimych. Występujące okresy z wahaniami dobowej temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu roślin. Na początku grudnia znaczne ochłodzenie spowodowało zahamowanie procesów życiowych roślin, które w końcowej fazie jesiennego wzrostu były dobrze wyrosnięte i rozkrzewione, a przed wejściem w okres zimowego spoczynku odpowiednio zahartowane.

Średnie miesięczne temperatury powietrza i sumy opadów zanotowane w stacjach meteorologicznych województwa podlaskiego w okresie od sierpnia 2012 r. do marca 2013 r., na tle norm wieloletnich, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Miesiące							
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Średnia temperatura powietrza w °C								
Białystok ..... 1971–2000 ^a	16,5	11,9	7,0	1,8	-1,6	-3,5	-2,7	1,0
2012/13	16,7	13,1	6,6	4,8	-4,7	-5,2	-1,1	-3,3
Suwałki ..... 1971–2000 ^a	16,3	11,5	6,6	1,3	-2,2	-4,0	-3,4	0,1
2012/13	16,4	12,8	6,8	4,4	-5,2	-6,3	-1,6	-4,6
Suma opadów w mm								
Białystok ..... 1971–2000 ^a	62	57	46	40	39	29	24	31
2012/13	111	24	51	46	28	41	30	23
Suwałki ..... 1971–2000 ^a	64	53	49	46	43	33	25	34
2012/13	82	47	75	43	35	35	42	25

^a Dane dotyczą średnich miesięcznych z tego okresu.

Ź r ó ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Zima–jesień 2013

Warunki atmosferyczne panujące od grudnia 2012 r. do marca 2013 r. nie stwarzały większego zagrożenia dla zimujących upraw, mimo występujących okresowo znacznych spadków temperatury powietrza. Notowana minimalna temperatura powietrza przy powierzchni gruntu, dochodząca w grudniu do minus 25°C, w styczniu – do minus 30°C, a w lutym i marcu – do minus 15°C, nie spowodowała nadmiernego wychłodzenia gleby na wysokości węzła krzewienia roślin dzięki stosunkowo grubej pokrywie śnieżnej.

W marcu i pierwszej dekadzie kwietnia na obszarze całego województwa zalegała pokrywa śnieżna i wciąż trwała zimowa przerwa w wegetacji. Wzmożenie procesów fizjologicznych roślin ozimych nastąpiło dopiero na początku drugiej dekady kwietnia i było opóźnione o około 3 tygodnie w porównaniu z typowym dla naszego województwa terminem rozpoczęcia wegetacji.

W drugiej dekadzie kwietnia przystąpiono do siewów zbóż jarych, a w trzeciej – rozpoczęto siew kukurydzy przeznaczonej na zbiór zielonki i na ziarno. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby w tym okresie zabezpieczało potrzeby wodne roślin, a miejscami było nadmierne.

Występujące w pierwszej i drugiej dekadzie maja ciepłe dni przyczyniły się do przyspieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin. W trzeciej dekadzie miesiąca napływ chłodnych mas powietrza spowodował przejściowe spowolnienie procesu dojrzewania roślin. Notowane wówczas obfite, miejscami ulewne deszcze o charakterze burzowym wpłynęły niekorzystnie na rozwój roślin, powodując podtopienia i nadmierne uwilgotnienie gleby. Obfite opady utrudniały właściwą pielęgnację plantacji roślin okopowych, a także uniemożliwiały zastosowanie właściwej ochrony przed chorobami i szkodnikami. Zmienna pogoda nie sprzyjała zapyłaniu i dobremu wiązaniu łuszczyń rzepaku.

Utrzymujące się również w czerwcu ulewne deszcze z burzami i silnym wiatrem nadal powodowały nadmierne uwilgotnienie gleby i lokalne podtopienia pól. W rejonach województwa, w których warunki pogodowe były korzystniejsze, wysoka temperatura sprzyjała rozwojowi i dojrzewaniu upraw.

Bardzo wysokie temperatury powietrza i brak opadów w drugiej połowie lipca przyczyniły się do obniżenia plonowania wielu odmian ziemniaków. Żniwa rozpoczęto w trzeciej dekadzie lipca i były prowadzone na ogół w sprzyjających warunkach pogodowych, a zebrane ziarno zbóż było suche i dobrej jakości. Pomimo dużego spiętrzenia prac żniwnych (równocześnie

prowadzono zbiór rzepaku i zbóż), przebiegały one sprawnie i pod koniec sierpnia zostały zakończone.

Od trzeciej dekady sierpnia warunki wegetacji upraw uległy poprawie. Uwilgotnienie gleby było optymalne, a ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała dalszemu rozwojowi roślin. Dzięki korzystnym warunkom panującym w pierwszej połowie września zakończono zbiory roślin pastewnych, traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych oraz kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków.

Średnie miesięczne temperatury powietrza i sumy opadów zanotowane w stacjach meteorologicznych województwa podlaskiego w okresie od kwietnia do października 2013 r., na tle norm wieloletnich, przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Miesiące						
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Średnia temperatura powietrza w °C							
Białystok ..... 1971–2000 ^a	6,8	12,8	15,7	17,2	16,5	11,9	7,0
2013	6,4	15,2	17,7	18,0	17,3	11,2	8,6
Suwałki ..... 1971–2000 ^a	6,0	12,1	15,1	16,6	16,3	11,5	6,6
2013	5,1	15,0	17,5	17,8	17,3	11,5	8,3
Suma opadów w mm							
Białystok ..... 1971–2000 ^a	39	52	72	85	62	57	46
2013	51	104	63	90	65	167	11
Suwałki ..... 1971–2000 ^a	37	49	74	83	64	53	49
2013	45	80	82	94	49	154	32

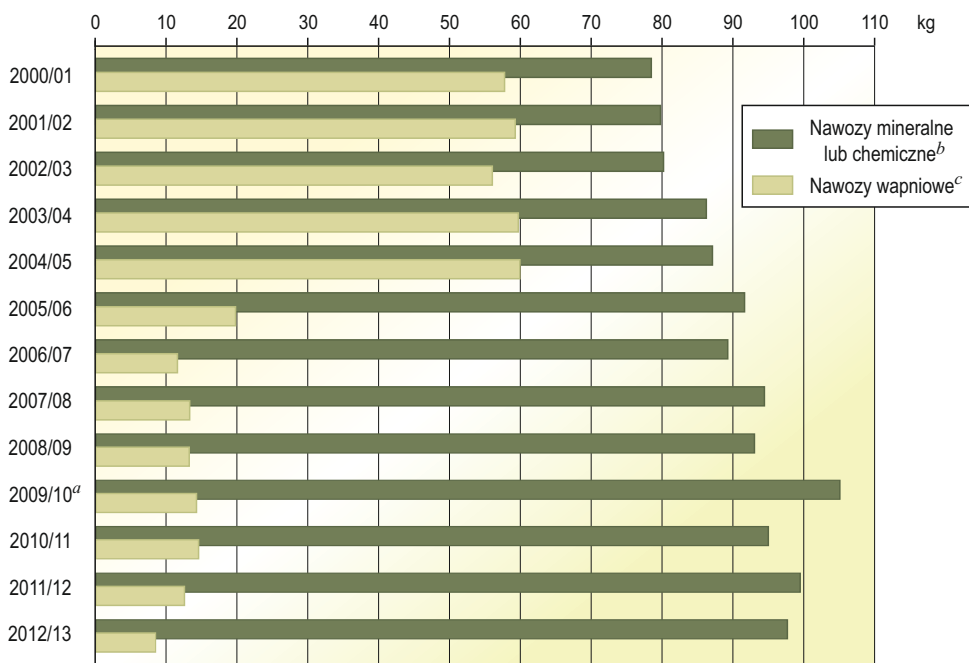
^a Dane dotyczą średnich miesięcznych z tego okresu.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

1.1.2. Poziom nawożenia

W roku gospodarczym 2012/13 w województwie podlaskim zużyto 104,8 tys. t nawozów mineralnych lub chemicznych w przeliczeniu na czysty składnik, czyli o 3,0 tys. t, tj. o 2,8% mniej niż w roku poprzednim. Spadek zużycia dotyczył nawozów fosforowych – o 5,8 tys. t (o 24,3%) oraz potasowych – o 5,9 tys. t (o 24,8%). W stosunku do roku gospodarczego 2011/12 wzrosło natomiast zużycie nawozów azotowych – o 8,6 tys. t (o 14,2%).

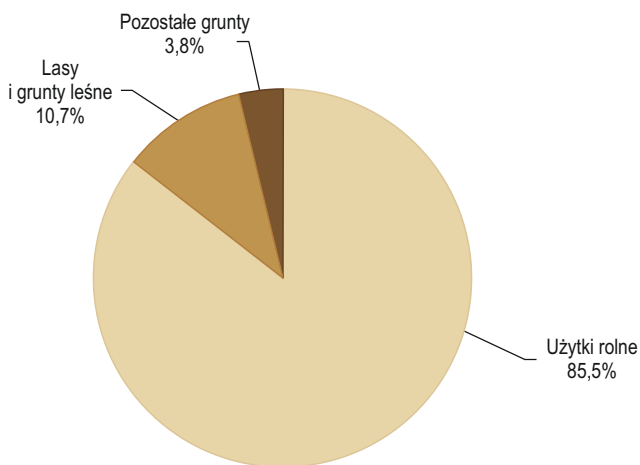
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych
w gospodarstwach rolnych
w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

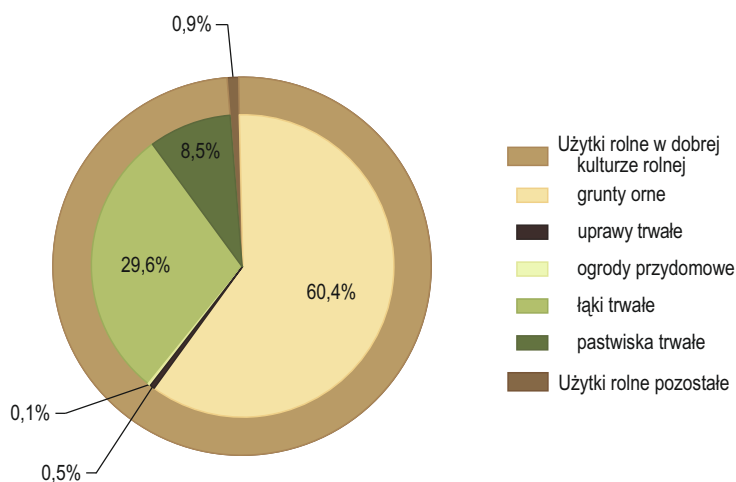
Struktura użytkowania gruntów
w gospodarstwach rolnych w 2013 r.

Stan w czerwcu

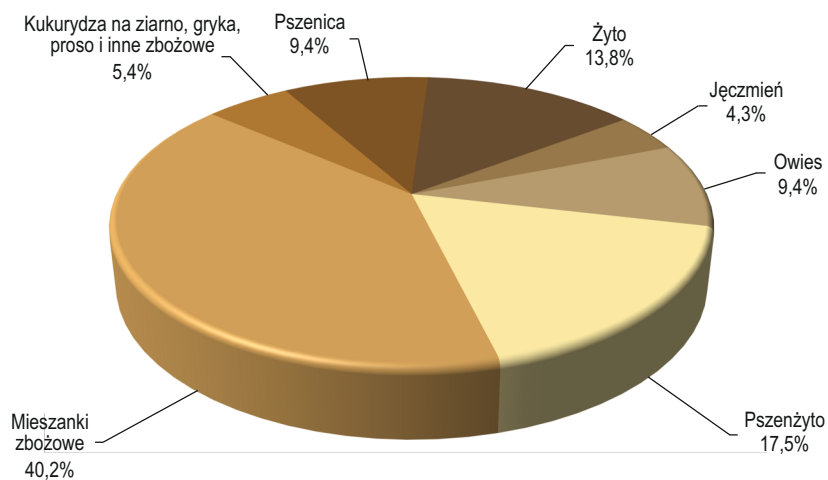
Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2013 r.

Stan w czerwcu

Struktura powierzchni uprawy zbóż w 2013 r.

Stan w czerwcu

Tabl. 1. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2012/13

Wyszczególnienie a – w liczbach bezwzględnych b – 2011/12=100	Nawozy mineralne lub chemiczne ¹				Nawozy wapniowe ²	
	ogółem	azotowe	fosforowe	potasowe		
W tonach						
Ogółem	a	104821	69145	17891	17785	8480
	b	97,2	114,2	75,7	75,2	61,9
W tym gospodarstwa indywidualne	a	102935	68124	17521	17290	8217
	b	97,6	115,0	75,8	74,8	65,3
Na 1 ha użytków rolnych w kg						
Ogółem	a	97,6	64,4	16,6	16,6	7,9
	b	98,1	115,2	76,1	76,1	62,7
W tym gospodarstwa indywidualne	a	97,3	64,4	16,6	16,3	7,8
	b	98,7	116,2	76,9	75,5	66,1

¹ Łącznie z wieloskładnikowymi. ² Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

W omawianym okresie w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto 97,6 kg nawozów mineralnych lub chemicznych, czyli o 1,9 kg (o 1,9%) mniej niż rok wcześniej. Przeciętnie na 1 ha użytków rolnych utrzymanych w dobrej kulturze rolnej zużycie nawozów wyniosło 98,5 kg wobec 100,7 kg w roku gospodarczym 2011/12. Stosunek N:P:K w dawce nawozowej ukształtował się mniej korzystnie niż przed rokiem, tj. według proporcji 1:0,3:0,3. W analizowanym roku nawożenie mineralne stosowało 55,9 tys. gospodarstw, tj. 70,8% gospodarstw posiadających użytki rolne. Wśród gospodarstw stosujących nawożenie aż 93,5% używało nawozów azotowych, a tylko 11,4% – fosforowych i 9,4% – potasowych, zaś 34,0% – wieloskładnikowych.

Zużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2012/13 wyniosło 8,5 tys. t i było o 5,2 tys. t (o 38,1%) niższe niż w roku poprzednim. Przeciętnie na 1 ha użytków rolnych przypadało 7,9 kg tych nawozów, tj. o 4,7 kg (o 37,3%) mniej niż rok wcześniej, natomiast na 1 ha użytków rolnych utrzymanych w dobrej kulturze rolnej zużyto średnio 8,0 kg nawozów wapniowych, co oznacza, że ich zużycie było o 4,8 kg niższe niż przed rokiem. W omawianym roku nawożenie wapniowe stosowało tylko 3,1 tys. gospodarstw, tj. tylko 3,9% ogólnej liczby gospodarstw posiadających użytki rolne.

1.1.3. Użytkowanie gruntów

Tabl. 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2012	2013	
		ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W hektarach			
Powierzchnia ogólna	1286687	1256787	1237890
Użytki rolne	1083439	1074104	1058209
w dobrej kulturze rolnej	1070744	1064464	1050046
grunty orne	649327	648323	637754
w tym pod zasiewami	630667	625684	615363
uprawy trwałe	5507	5687	5679
w tym sady	4990	4521	4514
ogrody przydomowe	2173	1235	1235
łąki trwałe	303641	318072	315197
pastwiska trwałe	110097	91145	90181
pozostałe	12695	9640	8162
Lasy i grunty leśne	144440	134666	134149
Pozostałe grunty	58808	48016	45533
W % powierzchni ogólnej			
Powierzchnia ogólna	100,0	100,0	100,0
Użytki rolne	84,2	85,5	85,5
w dobrej kulturze rolnej	83,2	84,7	84,8
grunty orne	50,5	51,6	51,5
w tym pod zasiewami	49,0	49,8	49,7
uprawy trwałe	0,4	0,5	0,5
w tym sady	0,4	0,4	0,4
ogrody przydomowe	0,2	0,1	0,1
łąki trwałe	23,6	25,3	25,5
pastwiska trwałe	8,6	7,3	7,3
pozostałe	1,0	0,8	0,7
Lasy i grunty leśne	11,2	10,7	10,8
Pozostałe grunty	4,6	3,8	3,6

Tabl. 2. *Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych (dok.)*
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2012	2013	
		ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
Rok poprzedni = 100			
Powierzchnia ogólna	100,9	97,7	97,4
Użytki rolne	101,9	99,1	99,0
w dobrej kulturze rolnej	103,4	99,4	99,3
grunty orne	104,1	99,8	99,9
w tym pod zasiewami	104,2	99,2	99,2
uprawy trwałe	98,0	103,3	103,4
w tym sady	111,3	90,6	90,6
ogrody przydomowe	105,2	56,8	56,9
łąki trwałe	103,1	104,8	104,5
pastwiska trwałe	100,1	82,8	82,6
pozostałe	46,8	75,9	71,0
Lasy i grunty leśne	94,7	93,2	93,2
Pozostałe grunty	98,2	81,6	78,7

W czerwcu 2013 r. ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie podlaskim wyniosła 1256,8 tys. ha i była o 29,9 tys. ha (o 2,3%) mniejsza od zanotowanej rok wcześniej. Użytki rolne zajmowały 1074,1 tys. ha, lasy i grunty leśne – 134,7 tys. ha, zaś pozostałe grunty – 48,0 tys. ha.

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych wyniósł 85,5% i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,3 p. proc. Lasy i grunty leśne stanowiły 10,7% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, natomiast pozostałe grunty – 3,8%, a ich udział w strukturze użytkowania gruntów ukształtował się na poziomie niższym od zanotowanego w 2012 r. odpowiednio o 0,5 p. proc. i 0,8 p. proc.

Dominujące w województwie podlaskim gospodarstwa indywidualne posiadały w użytkowaniu 1237,9 tys. ha, tj. 98,5% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych, w tym 1058,2 tys. ha użytków rolnych, co stanowiło 98,5% użytków rolnych znajdujących się w zasobach gospodarstw rolnych.

Tabl. 3. Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne i powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach w 2013 r.

Grupy obszarowe użytków rolnych ^a	Gospodarstwa rolne posiadające użytki rolne		Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w ha	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym w gospodarstwach indywidualnych
O g ó ł e m	79025	78953	1074104	1058209
Do 1 ha	1407	1407	1400	1400
Powyżej 1 ha	77618	77546	1072704	1056809
1–2 ha	5235	5235	7768	7768
2–3	6022	6022	14494	14494
3–5	9116	9112	35120	35103
5–10	20041	20037	146789	146759
10–15	14147	14145	172876	172849
15–20	8335	8333	143647	143612
20–30	7997	7994	192587	192519
30–50	4877	4870	181927	181649
50 ha i więcej	1848	1798	177497	162056

a Przedziały grup obszarowych użytków rolnych są lewostronnie domknięte i prawostronnie otwarte, z wyjątkiem grup: do 1 ha, gdzie przedział jest obustronnie domknięty oraz 1–2 ha, gdzie przedział jest obustronnie otwarty.

1.1.4. Powierzchnia zasiewów

W 2013 r. w województwie podlaskim pod zasiewy przeznaczono 625,7 tys. ha, tj. 96,5% ogólnej powierzchni gruntów ornych. W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia zasiewów zmniejszyła się o 5,0 tys. ha, tj. o 0,8%.

Tabl. 4. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Zboża ^a	Strączko- we jadalne	Ziem- niaki ^b	Przemy- słowe	Pastewne ^c	Pozostałe	
W hektarach								
O g ó ł e m	2012	630667	452256	238	12071	8863	153434	3805
	2013	625684	429087	123	23636	9952	159744	3142
W tym gospodarstwa indywidualne		615363	421386	123	23627	8364	158801	3062
W odsetkach								
O g ó ł e m	2012	100,0	71,7	0,0	1,9	1,4	24,3	0,6
	2013	100,0	68,6	0,0	3,8	1,6	25,5	0,5
W tym gospodarstwa indywidualne		100,0	68,5	0,0	3,8	1,4	25,8	0,5

a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych. c Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno.

Tabl. 4. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów (dok.)
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Zboża ^a	Strączko- we jadalne	Ziem- niaki ^b	Przemy- słowe	Pastewne ^c	Pozostałe
2012=100							
Ogółem 2013	99,2	94,9	51,7	195,8	112,3	104,1	82,6
W tym gospodarstwa indywidualne	99,2	94,8	51,7	195,8	114,4	104,1	81,5

a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych. c Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno.

W 2013 r. zboża uprawiano na powierzchni 429,1 tys. ha, czyli o 23,2 tys. ha (o 5,1%) mniejszej niż rok wcześniej. W strukturze zasiewów stanowiły one 68,6%, a ich udział zmniejszył się o 3,1 p. proc. w stosunku do zanotowanego przed rokiem.

Powierzchnia strączkowych jadalnych uprawianych na ziarno ukształtowała się na poziomie 123 ha i była aż o 48,3% mniejsza niż w poprzednim roku.

Areał uprawy ziemniaków (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) w omawianym roku wzrósł prawie 2-krotnie w porównaniu z zanotowanym rok wcześniej (o 11,6 tys. ha) i wyniósł 23,6 tys. ha. Udział ziemniaków w strukturze zasiewów osiągnął 3,8% wobec 1,9% w 2012 r.

W 2013 r. rośliny przemysłowe uprawiano na 10,0 tys. ha, czyli ich powierzchnia wzrosła o 1,1 tys. ha (o 12,3%) w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim, a udział w strukturze powierzchni zasiewów wyniósł 1,6% i wzrósł w analizowanym okresie o 0,2 p. proc.

Pod uprawę roślin pastewnych (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno) przeznaczono 159,7 tys. ha, czyli o 6,3 tys. ha (o 4,1%) więcej niż przed rokiem. Zajmowały one 25,5% ogólnej powierzchni zasianej, co oznacza wzrost o 1,2 p. proc. w stosunku do 2012 r.

W omawianym roku rośliny pozostałe uprawiano na powierzchni 3,1 tys. ha. Ich udział w strukturze zasiewów wyniósł 0,5% i w odniesieniu do poprzedniego roku zmniejszył się o 0,1 p. proc.

1.2. ZBOŻA

Powierzchnia uprawy zbóż ogółem pod zbiory w 2013 r. wyniosła 429,1 tys. ha i w porównaniu z zanotowaną w 2012 r. zmniejszyła się o 23,2 tys. ha, tj. o 5,1%. W strukturze zasiewów zboża zajmowały 68,6% wobec 71,7% rok wcześniej. Areał zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi również charakteryzował się tendencją spadkową i był o 33,3 tys. ha, tj. o 7,6% mniejszy niż przed rokiem. W 2013 r. uprawę zbóż zanotowano w 65,4 tys. gospodarstw, tj. w 90,5% posiadających zasiewy.

W 2013 r., w stosunku do roku poprzedniego, zmniejszyła się powierzchnia uprawy:

- pszenicy jarej – o 5,3 tys. ha (o 29,2%),
- żyta – o 5,6 tys. ha (o 8,7%),
- jęczmienia jarego – o 2,6 tys. ha (o 15,9%),
- owsa – o 4,9 tys. ha (o 10,8%),
- pszenżyta ozimego – o 4,6 tys. ha (o 6,4%),
- mieszanek zbożowych jarych – o 24,3 tys. ha (o 13,1%),
- gryki, prosa i innych zbożowych – o 1,2 tys. ha (o 25,2%).

Wzrósł natomiast areal zasiewów:

- pszenicy ozimej – o 3,3 tys. ha (o 13,4%),
- jęczmienia ozimego – o 0,8 tys. ha (o 21,3%),
- pszenżyta jarego – o 3,6 tys. ha (o 67,5%),
- mieszanek zbożowych ozimych – o 6,3 tys. ha (prawie 2,5-krotnie),
- kukurydzy na ziarno – o 11,3 tys. ha (prawie 2,5-krotnie).

W 2013 r. formy ozime zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zajmowały powierzchnię 168,8 tys. ha, czyli o 0,2 tys. ha (o 0,1%) większą od zanotowanej rok wcześniej. Areal zbóż jarych obejmował natomiast 236,7 tys. ha i w odniesieniu do 2012 r. zmniejszył się o 33,4 tys. ha (o 12,4%).

Udział poszczególnych gatunków zbóż w ogólnej powierzchni ich uprawy (według stanu w czerwcu) kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	2012	2013
	w odsetkach	
Pszennica: ozima	5,4	6,4
jara	4,0	3,0
Żyto	14,3	13,8
Jęczmień: ozimy	0,8	1,1
jary	3,6	3,2
Owies	10,0	9,4
Pszenżyto: ozime	15,7	15,5
jare	1,1	2,1
Mieszanki zbożowe: ozime	1,1	2,6
jare	41,0	37,5
Gryka, proso i inne zbożowe	1,1	0,8
Kukurydza na ziarno	1,9	4,6

W omawianym roku pod uprawę zbóż intensywnych (pszenicy, jęczmienia i pszenżyta) przeznaczono 133,8 tys. ha, czyli o 4,8 tys. ha (o 3,5%) mniej niż w roku poprzednim. Po-

wierzchnia uprawy zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) ukształtowała się na poziomie 271,7 tys. ha, a więc w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się o 28,5 tys. ha (o 9,5%).

W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze zasiewów zbóż odnotowano wzrost udziału: kukurydzy na ziarno (o 2,7 p. proc.), mieszanek zbożowych ozimych (o 1,5 p. proc.), pszenicy ozimej i pszenżyta jarego (po 1,0 p. proc.), jęczmienia ozimego (o 0,3 p. proc.), natomiast spadek dotyczył mieszanek zbożowych jarych (o 3,5 p. proc.), pszenicy jarej (o 1,0 p. proc.), owsa (o 0,6 p. proc.), żyta (o 0,5 p. proc.), jęczmienia jarego (o 0,4 p. proc.), gryki, prosa i innych zbożowych (o 0,3 p. proc.) oraz pszenżyta ozimego (o 0,2 p. proc.).

Plony zbóż ogółem w 2013 r. osiągnęły 30,0 dt z 1 ha i wzrosły o 2,7% w porównaniu z poprzednim rokiem. Z 1 ha uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zebrano 28,6 dt ziarna, tj. o 1,0% mniej niż przed rokiem.

W omawianym roku uzyskano wyższe niż rok wcześniej plony zbóż jarych, z wyjątkiem owsa, który plonował słabiej niż w roku poprzednim oraz mieszanek zbożowych jarych, których plon utrzymał się na poziomie sprzed roku. Plony zbóż ozimych były niższe niż w 2012 r., z wyjątkiem mieszanek zbożowych ozimych, które plonowały lepiej przed rokiem.

Tabl. 5. Plony zbóż w województwie podlaskim na tle kraju

Wyszczególnienie	Województwo			Kraj		
	2012	2013		2012	2013	
	z 1 ha w dt		2012=100	z 1 ha w dt		2012=100
O g ó ł e m	29,2	30,0	102,7	37,0	38,0	102,7
w tym:						
Pszenica: ozima	34,1	33,9	99,4	43,3	45,9	106,0
jara	30,5	31,1	102,0	37,7	34,0	90,2
Żyto	24,7	23,6	95,5	27,7	28,6	103,2
Jęczmień: ozimy	31,0	29,8	96,1	38,5	40,9	106,2
jary	29,1	29,5	101,4	35,6	34,0	95,5
Owies	27,8	26,8	96,4	28,6	27,4	95,8
Pszenżyto: ozime	31,8	30,9	97,2	34,2	37,0	108,2
jare	30,9	31,3	101,3	31,5	30,8	97,8
Mieszanki zbożowe: ozime	28,5	29,2	102,5	31,3	33,0	105,4
jare	28,5	28,5	100,0	30,6	29,3	95,8

Produkcja ziarna zbóż w 2013 r. wyniosła 1287,1 tys. t i zmniejszyła się o 35,1 tys. t, tj. o 2,7% w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem.

W analizowanym roku produkcja ziarna zbóż ozimych (łącznie z mieszankami zbożowymi) osiągnęła 484,5 tys. t i była o 9,1 tys. t (o 1,8%) niższa od uzyskanej w poprzednim roku. Spa-

dek ten był efektem znacznie niższych niż w 2012 r. zbiorów żyta i pszenżyta, które zmniejszyły się odpowiednio o 20,0 tys. t (o 12,5%) i 20,3 tys. t (o 9,0%). Produkcja ziarna pozostałych zbóż ozimych była wyższa niż rok wcześniej: pszenicy – o 10,6 tys. t (o 12,8%), jęczmienia – o 1,9 tys. t (o 16,4%), a mieszanek zbożowych – o 18,6 tys. t (prawie 2,5-krotnie).

Zbiory podstawowych zbóż jarych (łącznie z mieszanekami zbożowymi) w 2013 r. wyniosły 675,0 tys. t, co oznacza spadek o 97,6 tys. t (o 12,6%) w stosunku do roku poprzedniego. Produkcja pszenicy zmniejszyła się o 15,4 tys. t (o 27,9%), jęczmienia – o 7,0 tys. t (o 14,8%), owsa – o 17,4 tys. t (o 13,9%) oraz mieszanek zbożowych – o 69,3 tys. t (o 13,1%). Wzrosła natomiast produkcja pszenżyta – o 11,4 tys. t (o 69,7%).

W 2013 r. zbiory gryki, prosa i innych zbożowych osiągnęły poziom 4,2 tys. t i stanowiły 83,6% produkcji z 2012 r. Było to wynikiem znacznego spadku powierzchni ich uprawy. Kukurydzy na ziarno zebrano 123,4 tys. t, czyli prawie 2,5-krotnie więcej niż rok wcześniej, o czym zdecydowała znacznie większa niż przed rokiem powierzchnia uprawy.

Tabl. 6. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	Ogółem			W tym gospodarstwa indywidualne		
	2012	2013		2012	2013	
	w liczbach bezwzględnych	2012=100		w liczbach bezwzględnych	2012=100	
Powierzchnia uprawy^a w ha						
O g ó l e m	452257	429087	94,9	444269	421386	94,8
Zboża podstawowe z mieszanekami	438819	405549	92,4	432275	399386	92,4
pszenica	42298	40271	95,2	39957	37990	95,1
ozima	24222	27473	113,4	22346	25701	115,0
jara	18076	12798	70,8	17611	12289	69,8
żyto	64797	59187	91,3	63886	58037	90,8
jęczmień	20076	18281	91,1	19379	17773	91,7
ozimy	3756	4555	121,3	3664	4437	121,1
jary	16320	13726	84,1	15715	13336	84,9
owies	45087	40215	89,2	44183	39630	89,7
pszenżyto	76250	75280	98,7	74781	73849	98,8
ozime	70939	66387	93,6	69631	65073	93,5
jare	5310	8893	167,5	5150	8776	170,4
mieszanki zbożowe	190312	172315	90,5	190089	172107	90,5
ozime	4925	11200	227,4	4917	11188	227,5
jare	185387	161115	86,9	185172	160919	86,9
Gryka, proso i inne zbożowe	4823	3607	74,8	4700	3387	72,1
Kukurydza na ziarno	8615	19931	231,4	7294	18667	255,9

^a Stan w czerwcu.

Tabl. 6. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory zbóż (dok.)

Wyszczególnienie	Ogółem			W tym gospodarstwa indywidualne		
	2012	2013		2012	2013	
	w liczbach bezwzględnych	2012=100		w liczbach bezwzględnych	2012=100	
Plony z 1 ha w dt						
O g ó ł e m	29,2	30,0	102,7	28,9	29,8	103,1
Zboża podstawowe z mieszankami	28,9	28,6	99,0	28,6	28,4	99,3
pszenica	32,6	33,0	101,2	31,4	31,9	101,6
ozima	34,1	33,9	99,4	32,5	32,6	100,3
jara	30,5	31,1	102,0	30,1	30,4	101,0
żyto	24,7	23,6	95,5	24,5	23,6	96,3
jęczmień	29,5	29,6	100,3	28,9	29,3	101,4
ozimy	31,0	29,8	96,1	30,2	29,7	98,3
jary	29,1	29,5	101,4	28,6	29,2	102,1
owies	27,8	26,8	96,4	27,7	26,8	96,8
pszenżyto	31,7	30,9	97,5	31,5	30,8	97,8
ozime	31,8	30,9	97,2	31,5	30,7	97,5
jare	30,9	31,3	101,3	30,9	31,3	101,3
mieszanki zbożowe	28,5	28,5	100,0	28,5	28,5	100,0
ozime	28,5	29,2	102,5	28,5	29,2	102,5
jare	28,5	28,5	100,0	28,5	28,5	100,0
Gryka, proso i inne zbożowe	10,4	11,6	111,5	10,4	11,7	112,5
Kukurydza na ziarno	59,2	61,9	104,6	55,0	61,8	112,4
Zbiory w dt						
O g ó ł e m	13221924	12871174	97,3	12825613	12543077	97,8
Zboża podstawowe z mieszankami ...	12661693	11594905	91,6	12375563	11349698	91,7
pszenica	1377869	1330038	96,5	1256336	1211439	96,4
ozima	826532	932484	112,8	726245	837853	115,4
jara	551337	397554	72,1	530091	373586	70,5
żyto	1599003	1399346	87,5	1565207	1369673	87,5
jęczmień	591559	540349	91,3	560102	521190	93,1
ozimy	116433	135549	116,4	110653	131779	119,1
jary	475126	404800	85,2	449449	389411	86,6
owies	1251277	1077671	86,1	1223869	1062084	86,8
pszenżyto	2417408	2328957	96,3	2352512	2272430	96,6
ozime	2253470	2050729	91,0	2193377	1997741	91,1
jare	163938	278228	169,7	159135	274689	172,6
mieszanki zbożowe	5424577	4918544	90,7	5417537	4912882	90,7
ozime	140479	326954	232,7	140135	326690	233,1
jare	5284098	4591590	86,9	5277402	4586192	86,9
Gryka, proso i inne zbożowe	50005	41798	83,6	48880	39758	81,3
Kukurydza na ziarno	510226	1234471	241,9	401170	1153621	287,6

Na wielkość produkcji ziarna zbóż w 2013 r. miały wpływ następujące czynniki:

- mniejsza niż przed rokiem powierzchnia uprawy oraz wyższe plonowanie zbóż ogółem,
- sprzyjające warunki zimowania zbóż,
- znaczne opóźnienie wegetacji wiosną 2013 r.,
- lokalnie występujące ekstremalne warunki atmosferyczne (burze, nawałnice połączone z opadami gradu i silnym wiatrem),
- podtopienia i zalania pól spowodowane intensywnymi opadami deszczu występującymi w maju i czerwcu omawianego roku,
- korzystne warunki atmosferyczne podczas żniw.

1.3. STRĄCZKOWE JADALNE

W 2013 r. rośliny strączkowe jadalne zbierane na ziarno uprawiano na 0,1 tys. ha, czyli na powierzchni o 48,3% mniejszej niż w roku poprzednim. W strukturze zasiewów strączkowych jadalnych 74,8% stanowił groch, 24,4% – inne strączkowe (cieciorka, soczewica, soja), a 0,8% – fasola. W 2013 r. tylko w 38 gospodarstwach województwa podlaskiego zanotowano uprawę tych roślin.

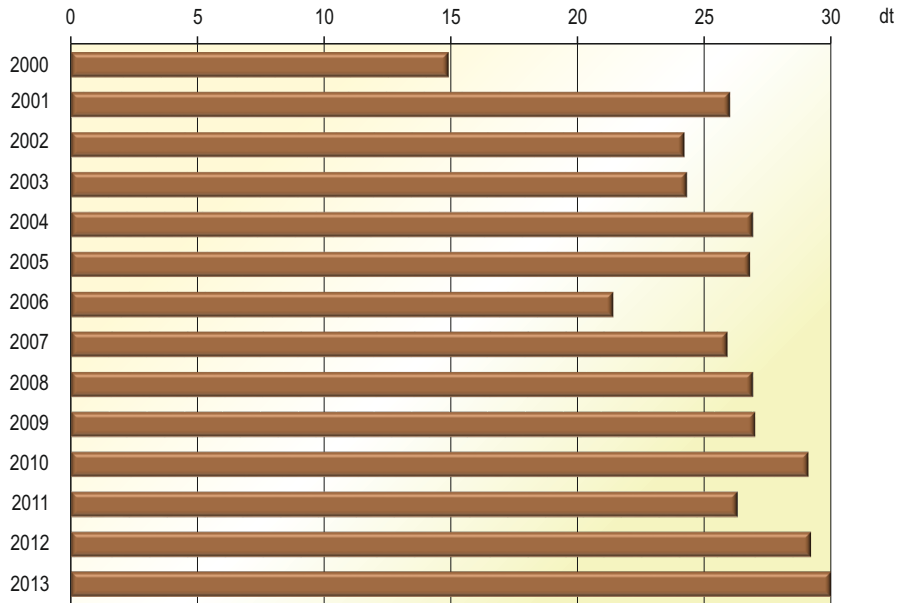
Produkcja strączkowych jadalnych w omawianym roku wyniosła 223 t i stanowiła zaledwie 46,5% zbiorów z 2012 r. Spadek produkcji był wynikiem zmniejszonej powierzchni uprawy oraz niższego o 9,9% plonowania.

Tabl. 7. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych

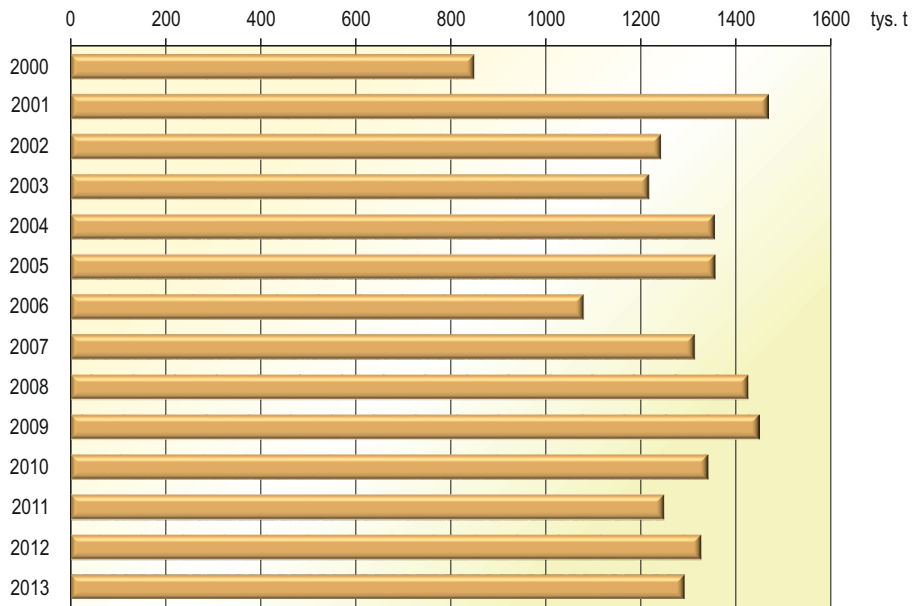
Wyszczególnienie	2012	2013	
	w liczbach bezwzględnych		2012=100
O g ó ł e m			
Powierzchnia ^a w ha	238	123	51,7
Plony z 1 ha w dt	20,2	18,2	90,1
Zbiory w t	480	223	46,5
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	238	123	51,7
Plony z 1 ha w dt	20,2	18,2	90,1
Zbiory w t	480	223	46,6

^a Stan w czerwcu.

Plony zbóż ogółem z 1 ha

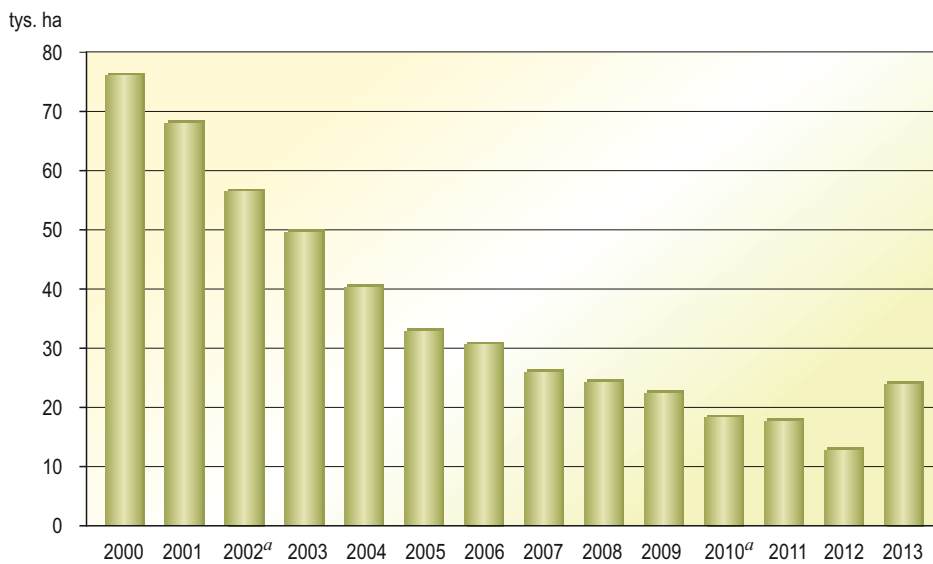

Zbiory zbóż ogółem

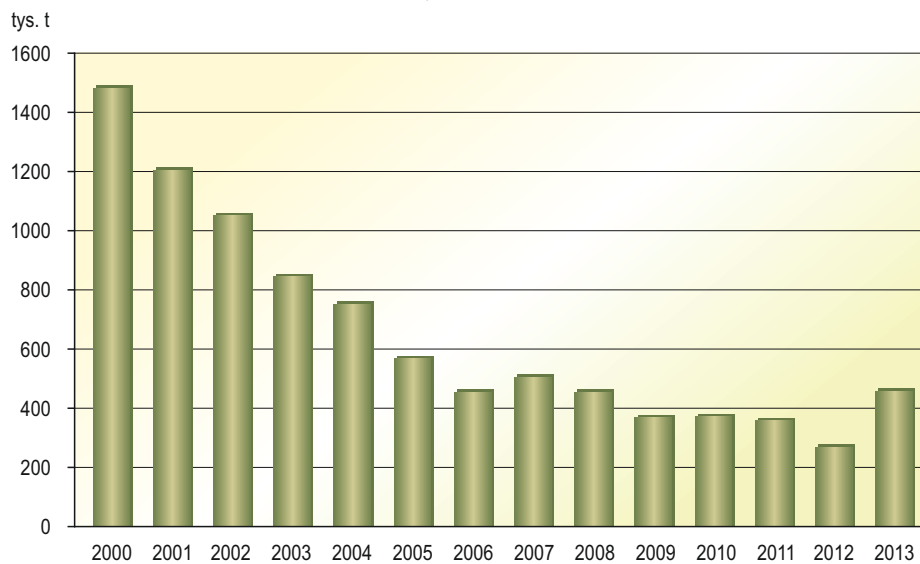
Powierzchnia uprawy ziemniaków

Stan w czerwcu

^a Dane powszechnych spisów rolnych.

Zbiory ziemniaków

1.4. ZIEMNIAKI

W 2013 r. po raz pierwszy od wielu lat areał uprawy ziemniaków uległ zwiększeniu w stosunku do roku poprzedniego. Zasadzono je na powierzchni 23,9 tys. ha, w tym 0,3 tys. ha w ogrodach przydomowych, a wzrost ogólnej ich powierzchni w porównaniu z 2012 r. osiągnął poziom 88,5%. Uprawę ziemniaków zanotowano w 27,6 tys. gospodarstwach, w tym 4,1 tys. gospodarstw prowadziło uprawę ziemniaków w ogrodach przydomowych. W strukturze zasiewów ziemniaki na gruntach ornych zajmowały 3,8% wobec 1,9% rok wcześniej.

W omawianym roku zbiory ziemniaków wyniosły 455,0 tys. t i były o 188,2 tys. t (o 70,6%) wyższe od uzyskanych rok wcześniej. Zmniejszeniu uległy natomiast ich plony; z 1 ha powierzchni uprawy ziemniaków zebrano średnio 190 dt bulw, co stanowiło 90,5% wydajności z 2012 r.

Tabl. 8. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków

Wyszczególnienie	2012	2013	
	w liczbach bezwzględnych		2012=100
Ogółem			
Powierzchnia ^a w ha	12704	23947	188,5
Plony z 1 ha w dt	210	190	90,5
Zbiory w t	266784	455016	170,6
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	12697	23938	188,5
Plony z 1 ha w dt	210	189	90,0
Zbiory w t	266637	454795	170,6

^a Stan w czerwcu.

W 2013 r. produkcję zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe wyszacowano na 1400,9 tys. t, czyli o 12,0 tys. t (o 0,9%) więcej niż rok wcześniej. Zdecydowały o tym wyższe o 70,6% niż przed rokiem zbiory ziemniaków, podczas gdy zbóż zebrano o 2,7% mniej niż rok wcześniej.

Przeciętna produkcja uzyskana z 1 ha uprawy zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe osiągnęła poziom 30,2 dt wobec 29,9 dt w 2012 r.

Tabl. 9. Produkcja zbóż i ziemniaków w przeliczeniu na jednostki zbożowe^a

Wyszczególnienie	2012	2013	
	w tonach		2012=100
O g ó ł e m	1388888	1400871	100,9
W tym gospodarstwa indywidualne	1349220	1368007	101,4
Zboża	1322192	1287117	97,3
W tym gospodarstwa indywidualne	1282561	1254308	97,8
Ziemniaki	66696	113754	170,6
W tym gospodarstwa indywidualne	66659	113699	170,6

^a W przeliczeniu: 1 dt zbóż = 4 dt ziemniaków.

1.5. ROŚLINY OLEISTE

W 2013 r. rośliny oleiste uprawiano na 9,5 tys. ha i ich areał zwiększył się o 1,1 tys. ha, tj. o 13,4% w odniesieniu do zanotowanego w 2012 r.

Tabl. 10. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory roślin oleistych

Wyszczególnienie	2012	2013	
	w liczbach bezwzględnych		2012=100
O g ó ł e m			
Powierzchnia ^a w ha	8405	9534	113,4
Plony z 1 ha w dt	27,3	31,2	114,3
Zbiory w t	22960	29785	129,7
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	6901	7927	114,9
Plony z 1 ha w dt	25,8	31,0	120,2
Zbiory w t	17802	24546	137,9

^a Stan w czerwcu.

W omawianym roku 98,0% ogólnej powierzchni uprawy roślin oleistych zajmował rzepak, przy czym rzepak ozimy uprawiano na 8,9 tys. ha, natomiast jary – na 0,4 tys. ha. W strukturze zasiewów rzepak stanowił 1,5%, a w porównaniu z rokiem poprzednim areał jego uprawy zwiększył się o 1,3 tys. ha (o 16,2%). W 2013 r. uprawą rzepaku zajmowało się 1,1 tys. gospodarstw, tj. 1,6% gospodarstw posiadających grunty orne pod zasiewami.

W analizowanym roku plony rzepaku z 1 ha wyszacowano na 31,6 dt, czyli o 12,9% więcej niż przed rokiem. Jego zbiory wyniosły 29,6 tys. t i przekroczyły o 7,0 tys. t (o 31,2%) produkcję z 2012 r.

Tabl. 11. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory rzepaku

Wyszczególnienie	2012	2013	
	w liczbach bezwzględnych		2012=100
Ogółem			
Powierzchnia ^a w ha	8043	9348	116,2
Plony z 1 ha w dt	28,0	31,6	112,9
Zbiory w t	22547	29581	131,2
W tym gospodarstwa indywidualne			
Powierzchnia ^a w ha	6573	7759	118,0
Plony z 1 ha w dt	26,5	31,4	118,5
Zbiory w t	17428	24343	139,7

^a Stan w czerwcu.

Wielkość produkcji nasion rzepaku w 2013 r. warunkowały następujące czynniki:

- większy niż w poprzednim roku areał uprawy,
- dobrze rozwinięty w okresie jesiennym system korzeniowy rzepaku zasianego w optymalnym terminie,
- sprzyjające warunki zimowania oraz niewielkie straty zimowe i wiosenne,
- opóźnienie rozpoczęcia wiosennej wegetacji,
- obserwowane w maju i czerwcu intensywne opady deszczu, które spowodowały podtopienia pól w niektórych rejonach,
- sprzyjające warunki pogodowe w okresie prowadzenia zniw.

1.6. UPRAWY PASTEWNE

Do zbiorów w 2013 r. pod uprawę roślin pastewnych w plonie głównym przeznaczono 565,0 tys. ha, czyli powierzchnię o 2,2 tys. ha, tj. o 0,4% większą niż przed rokiem. Rośliny pastewne uprawiane na gruntach ornych w plonie głównym zajmowały 155,8 tys. ha i w odniesieniu do 2012 r. areał ich uprawy zwiększył się o 6,7 tys. ha, tj. o 4,5%. Powierzchnia trwałych użytków zielonych wyniosła 409,2 tys. ha i była o 4,5 tys. ha, czyli o 1,1% mniejsza niż rok wcześniej.

Tabl. 12. Powierzchnia paszowa
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Powierzchnia paszowa ^a		Powierzchnia trwałych użytków zielonych		Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym			
	w ha	w % powierzchni użytków rolnych	w ha	w % powierzchni użytków rolnych	ogółem		w tym powierzchnia użytkowana na pasze	
					w ha	w % powierzchni zasiewów	w ha	w % powierzchni zasiewów
Ogółem 2012	556173	51,3	413738	38,2	149074	23,5	142436	22,6
2013	559842	52,1	409217	38,1	155776	24,9	150625	24,1
W tym gospodarstwa indywidualne	555272	52,5	405378	38,3	154788	25,2	149894	24,4

^a Obejmuje powierzchnię trwałych użytków zielonych oraz roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych z przeznaczeniem na zbiór pasz.

Areał uprawy roślin pastewnych (łącznie z trwałymi użytkami zielonymi) przeznaczonych na zbiór pasz w 2013 r. zwiększył się w stosunku do zanotowanego rok wcześniej o 3,7 tys. ha (o 0,7%) i wyniósł 559,8 tys. ha. Udział powierzchni paszowej w ogólnej powierzchni użytków rolnych ukształtował się na poziomie 52,1% i wzrósł w ciągu roku o 0,8 p. proc.

Tabl. 13. Powierzchnia roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Strączkowe pastewne ^a	Koniczyna	Lucerna i esparceta	Seradela	Inne pastewne i trawy	Kukurydza	Okopowe pastewne
Ogółem 2012	149074	4823	4016	2270	1613	46462	89694	196
2013	155776	6196	11458	4860	5319	44303	83531	109
W tym gospodarstwa indywidualne	154788	5970	11458	4848	5283	44055	83072	102

^a Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno.

W omawianym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększył się areał uprawy seradeli – o 3,7 tys. ha (prawie 3,5-krotnie), koniczyny – o 7,4 tys. ha (prawie 3-krotnie), lucerny z esparceta – o 2,6 tys. ha (ponad 2-krotnie) oraz strączkowych pastewnych – o 1,4 tys. ha (o 28,5%). Ograniczeniu uległa natomiast powierzchnia uprawy kukurydzy na zielonkę – o 6,2 tys. ha

(o 6,9%), innych pastewnych i traw – o 2,2 tys. ha (o 4,6%), a także okopowych pastewnych – o 87 ha (o 44,4%).

W strukturze powierzchni roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych w plonie głównym od wielu lat dominują kukurydza oraz inne pastewne i trawy. W 2013 r. ich udział wyniósł odpowiednio 53,6% i 28,4%.

Z ogólnej powierzchni (155,8 tys. ha) uprawy polowej roślin pastewnych 4,7 tys. ha, tj. 3,1% przeznaczono na zbiór ziarna i nasion, ze 150,6 tys. ha, tj. 96,7% zebrano plon w postaci zielonki, a pozostałe 0,4 tys. ha, tj. 0,2% przyorano.

W 2013 r. plony ziarna strączkowych pastewnych (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi) z 1 ha osiągnęły 21,4 dt wobec 25,0 dt w roku poprzednim. Nasion koniczyny zebrano 3,1 dt z 1 ha, czyli o 0,5 dt mniej niż w 2012 r., plon seradeli ukształtował się na poziomie 3,6 dt z 1 ha, tj. o 1,0 dt wyższym niż rok wcześniej, a zbiory z 1 ha innych pastewnych i traw przekroczyły aż o 3,2 dt poziom z roku poprzedniego i wyniosły 7,8 dt.

Tabl. 14. *Plony nasion roślin pastewnych*

Wyszczególnienie		Strączkowe pastewne ^a	Koniczyna	Seradela	Inne pastewne i trawy
		z 1 ha w dt			
O g ó ł e m	2012	25,0	3,6	2,6	4,6
	2013	21,4	3,1	3,6	7,8
W tym gospodarstwa indywidualne		21,7	3,1	3,6	7,8

a Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi.

W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyły się plony zielonki większości roślin pastewnych. Spośród roślin pastewnych uprawianych na gruntach ornych lepiej niż w 2012 r. plonowały tylko lucerna z esparceta. Większe plony niż rok wcześniej uzyskano także z pastwisk trwałych.

Tabl. 15. *Plony roślin pastewnych*

Wyszczególnienie		Pastwiska trwałe	Strączkowe pastewne	Koniczyna	Lucerna i esparceta	Seradela	Inne pastewne i trawy	Kukurydza	Poplony i wsiewki	Okopowe pastewne
		zielonka								
		z 1 ha w dt								
O g ó ł e m	2012	232	197	284	283	227	300	503	120	331
	2013	237	190	280	285	174	285	500	106	329
W tym gospodarstwa indywidualne		239	191	280	285	175	286	500	106	352

W analizowanym roku zebrano 6003,7 tys. t zielonki roślin pastewnych uprawianych na grun-
tach ornych w plonie głównym, czyli o 64,7 tys. t, tj. o 1,1% mniej niż przed rokiem. Produkcja
poplonów i wsiewek osiągnęła 197,8 tys. t i była o 105,1 tys. t, tj. ponad 2-krotnie wyższa niż
w 2012 r., natomiast zbiory okopowych pastewnych wyniosły 3,6 tys. t i zmniejszyły się w sto-
sunku do poprzedniego roku o 2,9 tys. t, tj. o 44,6%.

Tabl. 16. *Zbiory pasz*

Wyszczególnienie	2012	2013		
		ogółem		w tym gospodarstwa indywidualne
		w dt		
Zielonka z trwałych użytków zielonych i upraw polowych w plonie głównym	173418932	173226919	172599443	
łąki trwałe	87153145	91600195	91242085	
pastwiska trwałe	25582233	21589695	21553259	
strączkowe pastewne	107547	354750	354750	
motylkowe i trawy	15418017	17938748	17913349	
kukurydza	45157990	41743531	41536000	
Poplony i wsiewki	927043	1978098	1968222	
Okopowe pastewne	64795	35895	35895	

Trwałe użytki zielone w 2013 r. zajmowały powierzchnię 409,2 tys. ha, czyli o 4,5 tys. ha,
tj. o 1,1% mniejszą niż przed rokiem, a ich udział w strukturze użytków rolnych gospodarstw
rolnych zmniejszył się o 0,1 p. proc. w stosunku do poprzedniego roku i wyniósł 38,1%.

W 2013 r. z trwałych użytków zielonych zebrano łącznie 2263,8 tys. t pasz (w przeliczeniu
na siano), czyli o 9,1 tys. t, tj. o 0,4% więcej niż w roku poprzednim.

Tabl. 17. *Produkcja z łąk trwałych*

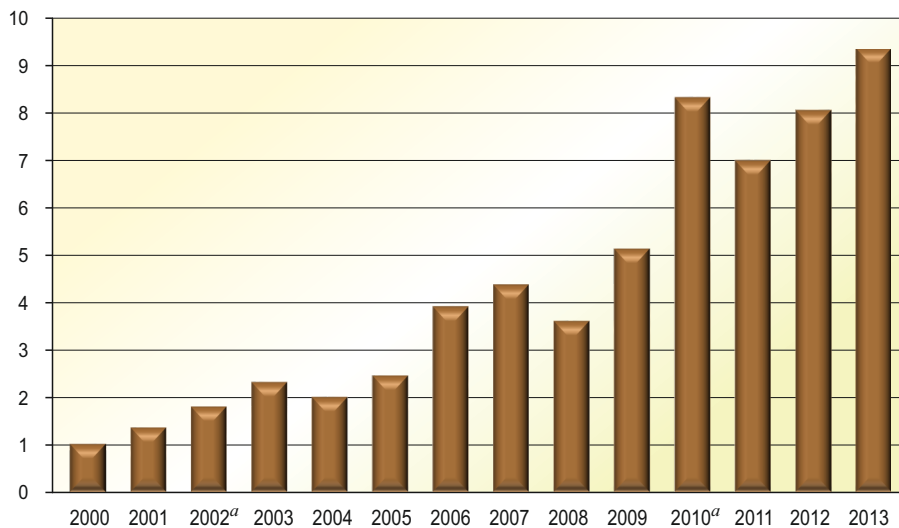
Wyszczególnienie		Ogółem			I pokos		II pokos		III pokos	
		powierz- chnia ^a w ha	plony z 1 ha	zbiory	plony z 1 ha	zbiory	plony z 1 ha	zbiory	plony z 1 ha	zbiory
O g ó ł e m	2012	303640	57,4	17430629	26,0	7881370	19,4	5893122	12,0	3656137
	2013	318072	57,6	18320039	26,3	8373456	18,9	6008652	12,4	3937931
	2012=100	104,8	100,3	105,1	101,2	106,2	97,4	102,0	103,3	107,7
W tym gospodarstwa indywidualne	2012	301761	57,6	17388824	26,0	7859876	19,5	5875469	12,1	3653479
	2013	315197	57,9	18248417	26,4	8311750	19,0	6001949	12,5	3934718
	2012=100	104,5	100,5	104,9	101,5	105,7	97,4	102,2	103,3	107,7

^a Stan w czerwcu.

Powierzchnia uprawy rzepaku

Stan w czerwcu

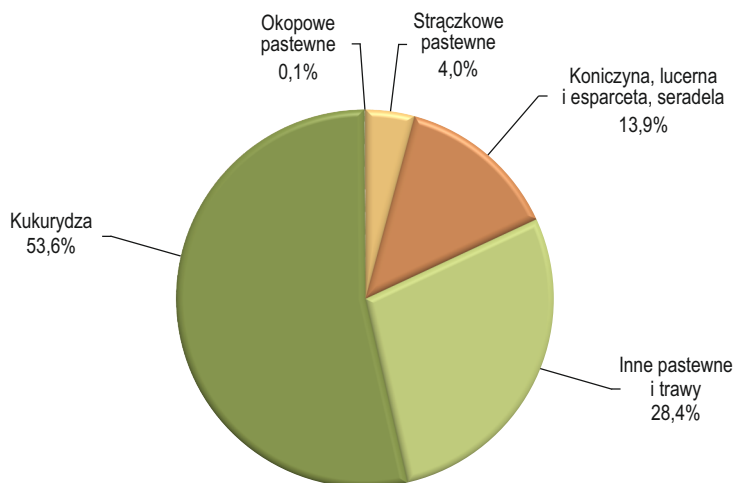
tys. ha

^a Dane powszechnych spisów rolnych.

Struktura powierzchni uprawy roślin pastewnych na gruntach ornych w plonie głównym w 2013 r.

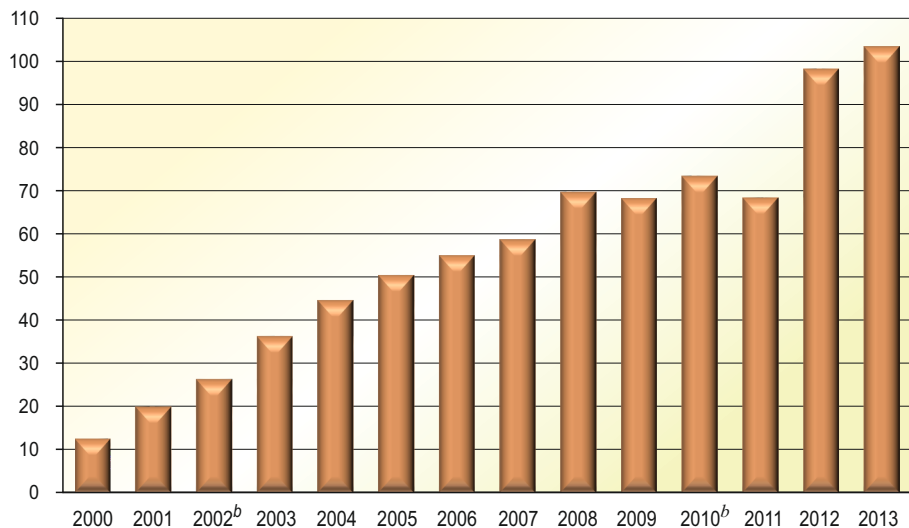
Stan w czerwcu

Powierzchnia uprawy kukurydzy^a

Stan w czerwcu

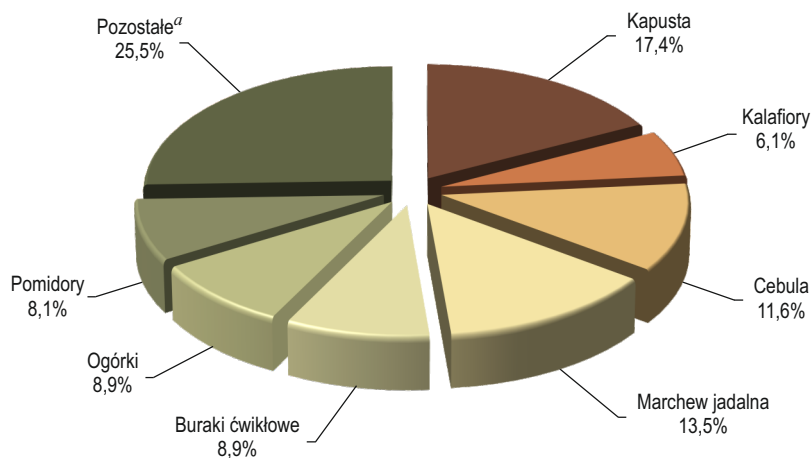
tys. ha

^a Z przeznaczeniem na ziarno i zielonkę. ^b Dane powszechnych spisów rolnych.

Struktura powierzchni uprawy warzyw gruntowych w 2013 r.

Stan w czerwcu

^a Pietruszka, selery, pory, sałata, rabarbar i inne.

W omawianym roku zbiory siana z łąk trwałych wyniosły 1832,0 tys. t i wzrosły w stosunku do uzyskanych przed rokiem o 88,9 tys. t, tj. o 5,1%. Wyższa produkcja siana była wynikiem zwiększenia o 4,8% powierzchni łąk trwałych oraz lepszego o 0,3% plonowania. Łącznie z trzech pokosów zebrano 57,6 dt siana z 1 ha wobec 57,4 dt rok wcześniej.

Tabl. 18. Struktura powierzchni i zbiorów z łąk trwałych w 2013 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	I pokos	II pokos	III pokos
	w odsetkach			
Powierzchnia ^a				
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
łąki:				
Z których trawę zebrano:				
w postaci siana	x	27,3	27,1	15,3
jako zielonkę na:				
kiszzenie	x	57,4	57,4	35,7
bieżące skarmianie	x	4,0	4,0	14,3
Użytkowane jako pastwiska	x	6,2	6,2	26,6
Skoszone lecz niezbrane	x	2,7	2,8	0,9
Nieeksploatowane	x	2,4	2,5	7,2
Zbiory				
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
łąki:				
Z których trawę zebrano:				
w postaci siana	26,5	29,2	30,1	15,2
jako zielonkę na:				
kiszzenie	56,3	60,9	59,3	42,3
bieżące skarmianie	6,7	3,9	4,5	16,1
Użytkowane jako pastwiska	10,4	6,0	6,1	26,4

^a Stan w czerwcu.

W 2013 r. z 1 ha pastwisk trwałych zebrano 237 dt zielonki, czyli o 5 dt więcej niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na siano, wydajność wyniosła 47,4 dt z 1 ha i stanowiła 82,3% plonu wyszacowanego dla łąk trwałych. W omawianym roku z pastwisk trwałych uzyskano 2159,0 tys. t zielonki, a więc jej produkcja w odniesieniu do 2012 r. zmniejszyła się o 399,3 tys. t, tj. o 15,6%.

1.7. UPRAWY OGRODNICZE

1.7.1. Warzywa gruntowe

W 2013 r. pod uprawę warzyw gruntowych przeznaczono 2,1 tys. ha, czyli powierzchnię o 0,3 tys. ha, tj. o 13,3% mniejszą niż przed rokiem. W porównaniu z 2012 r. zmniejszył się areał uprawy większości gatunków warzyw, natomiast jego wzrost zanotowano w przypadku pomidorów, kalafiorów i warzyw pozostałych (pietruszki, selerów, porów, sałaty, rabarbaru i innych). W omawianym roku uprawę warzyw gruntowych zanotowano w 2,0 tys. gospodarstw województwa podlaskiego.

Tabl. 19. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2012		2013			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w liczbach bezwzględnych				2012=100	
Powierzchnia ^a w ha						
Ogółem	2405	2404	2086	2086	86,7	86,8
Kapusta	510	510	364	364	71,2	71,3
Kalafiory	110	110	128	128	115,9	116,1
Cebula	283	283	242	242	85,7	85,7
Marchew jadalna	426	426	282	281	66,1	66,1
Buraki ćwikłowe	255	255	185	185	72,4	72,5
Ogórki	190	190	186	186	97,6	97,6
Pomidory	135	135	168	168	124,5	124,4
Pozostałe ^b	495	495	532	532	107,5	107,5
Plony z 1 ha w dt						
Kapusta	389	389	419	419	107,7	107,7
Kalafiory	159	160	194	194	122,0	121,3
Cebula	259	259	294	294	113,5	113,5
Marchew jadalna	225	225	296	296	131,6	131,6
Buraki ćwikłowe	236	236	293	293	124,2	124,2
Ogórki	134	134	159	159	118,7	118,7
Pomidory	145	145	197	198	135,9	136,6
Pozostałe ^b	146	146	153	153	104,8	104,8

a Stan w czerwcu. b Pietruszka, selery, pory, sałata, rabarbar i inne.

Tabl. 19. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych (dok.)

Wyszczególnienie	2012		2013			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
Zbiory w dt						
O g ó l e m	562684	562578	530415	530346	94,3	94,3
Kapusta	198586	198580	152500	152500	76,8	76,8
Kalafiory	17602	17600	24850	24850	141,2	141,2
Cebula	73257	73250	71200	71200	97,2	97,2
Marchew jadalna	95825	95780	83306	83250	86,9	86,9
Buraki ćwikłowe	60142	60100	54280	54280	90,3	90,3
Ogórki	25415	25413	29505	29500	116,1	116,1
Pomidory	19580	19580	33183	33181	169,5	169,5
Pozostałe ^b	72278	72275	81591	81585	112,9	112,9

^b Pietruszka, selery, pory, sałata, rabarbar i inne.

Zbiory kapusty w omawianym roku wyniosły 15,3 tys. t i zmniejszyły się o 4,6 tys. t (o 23,2%) w stosunku do zanotowanych rok wcześniej. Niższa produkcja była wynikiem zmniejszonej (o 28,8%) powierzchni uprawy, podczas gdy plonowanie było wyższe (o 7,7%) niż przed rokiem.

Produkcję kalafiorów oszacowano na 2,5 tys. t, tj. o 0,7 tys. t (o 41,2%) więcej niż w roku poprzednim. O wyższych zbiorach zadecydowało zwiększenie areálu uprawy (o 15,9%) oraz wyższa (o 22,0%) wydajność z 1 ha.

W 2013 r. zbiory cebuli ukształtowały się na poziomie 7,1 tys. t, co stanowiło 97,2% produkcji uzyskanej przed rokiem. Było to wynikiem zmniejszenia (o 14,3%) powierzchni uprawy, zaś plony z 1 ha zwiększyły się (o 13,5%) w odniesieniu do zanotowanych w roku poprzednim.

Produkcja marchwi wyniosła 8,3 tys. t i zmniejszyła się o 1,3 tys. t (o 13,1%) w stosunku do uzyskanej rok wcześniej. Spadek zbiorów wynikał z ograniczenia (o 33,9%) areálu uprawy, podczas gdy plonowanie było lepsze (o 31,6%) niż w roku poprzednim.

Produkcja buraków ćwikłowych w 2013 r. ukształtowała się na poziomie 5,4 tys. t, tj. o 0,6 tys. t (o 9,7%) niższym niż przed rokiem. Na zaistniałą sytuację miało wpływ zmniejszenie (o 27,6%) powierzchni uprawy, natomiast plony uzyskane z 1 ha wzrosły (o 24,2%) w odniesieniu do zanotowanych rok wcześniej.

W omawianym roku zbiory ogórków wyniosły 3,0 tys. t i przekroczyły produkcję z poprzedniego roku o 0,4 tys. t (o 16,1%). Mimo zmniejszenia powierzchni uprawy (o 2,4%), wyższa (o 18,7%) wydajność z 1 ha przesądziła o wzroście produkcji.

W 2013 r. zbiory pomidorów osiągnęły poziom 3,3 tys. t, czyli wyższy o 1,4 tys. t (o 69,5%) od uzyskanego w roku poprzednim. Wzrost produkcji był wynikiem zwiększenia (o 24,5%) powierzchni uprawy oraz lepszego (o 35,9%) plonowania.

W omawianym roku zebrano 8,2 tys. t pozostałych warzyw (pietruszki, selerów, porów, sałaty, rabarbaru i innych), tj. o 0,9 tys. t (o 12,9%) więcej niż w 2012 r. Wzrost produkcji wynikał zarówno ze zwiększenia (o 7,5%) powierzchni uprawy, jak i lepszego (o 4,8%) plonowania.

1.7.2. Owoce

W 2013 r. zebrano 25,4 tys. t owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych, co oznacza spadek produkcji o 2,7 tys. t (o 9,7%) w odniesieniu do uzyskanej rok wcześniej.

Z drzew zebrano łącznie 14,5 tys. t owoców, czyli o 4,6 tys. t, tj. o 24,3% mniej niż w 2012 r. O spadku produkcji owoców z drzew zdecydowały niższe zbiory prawie wszystkich gatunków owoców. Wyjątek stanowiły czereśnie, morele, brzoskwinie i orzechy włoskie, których zebrano więcej niż w poprzednim roku.

Tabl. 20. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z drzew owocowych

Wyszczególnienie	2012		2013			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w liczbach bezwzględnych				2012=100	
Powierzchnia ^a w ha						
O g ó ł e m	2480	2474	2389	2382	96,3	96,3
Jabłonie	1458	1452	1650	1643	113,2	113,2
Grusze	182	182	195	195	106,6	106,6
Śliwy	289	289	235	235	81,2	81,2
Wiśnie	299	299	210	210	70,1	70,1
Czereśnie	40	40	57	57	141,5	141,5
Pozostałe ^b	212	212	44	44	20,6	20,6
Plony z 1 ha plantacji w dt						
Jabłonie	111,4	111,8	74,5	74,8	66,9	66,9
Grusze	44,2	44,2	30,1	30,1	68,1	68,1
Śliwy	32,7	32,7	28,6	28,6	87,5	87,5
Wiśnie	30,8	30,8	33,0	33,0	107,1	107,1
Czereśnie	48,3	48,3	36,3	36,3	75,2	75,2
Pozostałe ^b	1,5	1,5	10,3	10,3	686,7	686,7

Tabl. 20. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z drzew owocowych (dok.)

Wyszczególnienie	2012		2013			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
Zbiory w dt						
O g ó ł e m	191380	191255	144970	144900	75,7	75,8
Jabłonie	162407	162282	122986	122916	75,7	75,7
Grusze	8065	8065	5855	5855	72,6	72,6
Śliwy	9439	9439	6700	6700	71,0	71,0
Wiśnie	9210	9210	6930	6930	75,2	75,2
Czereśnie	1932	1932	2051	2051	106,2	106,2
Pozostałe ^b	327	327	448	448	137,0	137,0

a Stan w czerwcu. b Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.

Zbiory jabłek w 2013 r. wyniosły 12,3 tys. t i w stosunku do uzyskanych w poprzednim roku zmniejszyły się o 3,9 tys. t (o 24,3%). Na ich niższą produkcję wpłynęło o 33,1% słabsze plonowanie, przy zwiększeniu o 13,2% powierzchni uprawy jabłoni.

Zbiory gruszek w omawianym roku osiągnęły poziom 0,6 tys. t i stanowiły 72,6% produkcji z poprzedniego roku. Mimo zwiększenia o 6,6% powierzchni uprawy, niższe aż o 31,9% plony zdecydowały o spadku produkcji.

Zbiory śliwek oszacowano na 0,7 tys. t, tj. na poziomie o 29,0% niższym niż przed rokiem. Decydujący wpływ na zmniejszenie produkcji miała zarówno ograniczona o 18,8% powierzchnia uprawy, jak i niższe o 12,5% plony.

W 2013 r. zebrano 0,7 tys. t wiśni, tj. o 0,2 tys. t (o 24,8%) mniej niż w roku poprzednim. Spadek produkcji był wynikiem zmniejszenia o 29,9% powierzchni uprawy, natomiast plony były o 7,1% wyższe niż rok wcześniej.

Zbiory czereśni w omawianym roku wyniosły 0,2 tys. t i przekroczyły produkcję z 2012 r. o 6,2%. O wzroście zbiorów tych owoców zdecydowało zwiększenie o 41,5% powierzchni uprawy, podczas gdy plony były niższe o 24,8% od uzyskanych w poprzednim roku.

W 2013 r. zbiory moreli, brzoskwiń i orzechów włoskich oszacowano na 44,8 t, tj. na poziomie o 37,0% wyższym niż rok wcześniej. Większe zbiory były wynikiem zdecydowanie lepszego plonowania, natomiast powierzchnia uprawy (zwłaszcza orzechów włoskich) uległa znacznemu ograniczeniu.

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2013 r. wyniosły 10,9 tys. t i zwiększyły się o 1,9 tys. t (o 21,5%) w stosunku do uzyskanych przed rokiem. Do wzrostu

produkcji przyczyniły się wyższe zbiory owoców z wszystkich gatunków krzewów i plantacji jagodowych, z wyjątkiem agrestu, którego zebrano o 39,0% mniej niż w poprzednim roku.

Tabl. 21. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2012		2013			
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w liczbach bezwzględnych				2012=100	
Powierzchnia ^a w ha						
O g ó ł e m	4035	4035	3630	3596	90,0	89,1
Truskawki ^b	1054	1054	1365	1331	129,5	126,3
Maliny ^c	317	317	303	303	95,7	95,7
Porzeczki	1803	1803	1141	1141	63,3	63,3
Agrest	57	57	44	44	76,2	76,2
Pozostałe ^d	804	804	777	777	96,7	96,7
Plony z 1 ha plantacji w dt						
Truskawki ^b	28,9	28,9	24,7	25,3	85,5	87,5
Maliny ^c	10,5	10,5	19,1	19,1	181,9	181,9
Porzeczki	17,2	17,2	36,7	36,7	213,4	213,4
Agrest	41,9	41,9	33,5	33,5	80,0	80,0
Pozostałe ^d	27,5	27,5	33,2	33,2	120,7	120,7
Zbiory w dt						
O g ó ł e m	89382	89378	108614	108614	121,5	121,5
Truskawki ^b	30460	30460	33663	33663	110,5	110,5
Maliny ^c	3309	3309	5790	5790	175,0	175,0
Porzeczki	31073	31069	41935	41935	135,0	135,0
Agrest	2395	2395	1460	1460	61,0	61,0
Pozostałe ^d	22145	22145	25766	25766	116,4	116,4

^a Stan w czerwcu. ^b Łącznie z poziomkami. ^c Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^d Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

W analizowanym roku truskawki uprawiano na powierzchni 1,4 tys. ha, czyli o 29,5% większej niż rok wcześniej. Mniej korzystne niż w 2012 r. warunki pogodowe w okresie wegetacji i narastania owoców wpłynęły na zmniejszenie plonów. Z 1 ha zebrano 24,7 dt owoców, czyli o 14,5% mniej niż w roku poprzednim. W 2013 r. zbiory truskawek wyniosły 3,4 tys. t i przekroczyły produkcję z poprzedniego roku o 0,3 tys. t, tj. o 10,5%.

W omawianym roku zbiory malin w województwie podlaskim osiągnęły 0,6 tys. t i zwiększyły się o 0,2 tys. t, tj. o 75,0% w stosunku do zanotowanych przed rokiem. Wzrost produkcji

był wynikiem znacznie wyższego plonowania (o 81,9%), przy mniejszej niż rok wcześniej powierzchni uprawy (o 4,3%). Z 1 ha zebrano 19,1 dt owoców malin wobec 10,5 dt w 2012 r.

W analizowanym roku zbiory agrestu oszacowano na 0,1 tys. t, tj. aż o 39,0% niżej niż rok wcześniej. Mniejsza niż w 2012 r. produkcja agrestu była wynikiem ograniczenia o 23,8% powierzchni uprawy i o 20,0% słabszego plonowania.

Ogólne zbiory porzeczek wyniosły 4,2 tys. t i były o 1,1 tys. t, tj. o 35,0% większe niż w 2012 r. Mimo znacznego spadku powierzchni uprawy (o 36,7%), bardzo wysoka wydajność z 1 ha zdecydowała o wzroście produkcji. Plony porzeczek z 1 ha wyniosły 36,7 dt i wzrosły ponad 2-krotnie w stosunku do uzyskanych przed rokiem.

Łączne zbiory orzechów laskowych, aronii, borówki wysokiej, winorośli i pozostałych jagodowych w omawianym roku osiągnęły 2,6 tys. t i zwiększyły się o 0,4 tys. t (o 16,4%) w odniesieniu do zanotowanych przed rokiem. Wyższa produkcja była wynikiem poprawy ich plonowania o 20,7%, podczas gdy powierzchnia nasadzeń zmniejszyła się o 3,3%.

2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

2.1. BYDŁO I OWCE

Pogłowie bydła w województwie podlaskim w czerwcu 2013 r. liczyło 956,6 tys. szt. i było o 29,1 tys. szt., tj. o 3,1% większe niż w analogicznym okresie 2012 r., natomiast w odniesieniu do stanu zanotowanego w grudniu poprzedniego roku wzrosło o 74,6 tys. szt., tj. o 8,5%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie 89,1 szt. (w tym krów – 43,7 szt.) wobec 85,6 szt. (w tym krów – również 43,7 szt.) w czerwcu 2012 r.

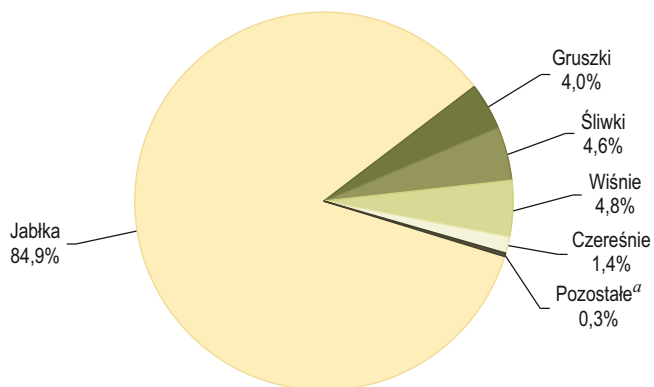
Na przestrzeni roku w strukturze stada bydła zwiększył się jedynie udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 3,3 p. proc.), natomiast nastąpił spadek odsetka młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 0,2 p. proc.) oraz bydła w wieku 2 lat i więcej (o 3,1 p. proc.). W tym czasie udział krów zmniejszył się o 2,0 p. proc. i w czerwcu 2013 r. wyniósł 49,1%.

Tabl. 22. Pogłowie bydła i owiec w 2013 r.
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Bydło						Owce	
	ogółem	cielęta w wieku poniżej 1 roku	młode bydło w wieku 1–2 lat	bydło w wieku 2 lat i więcej			ogółem	w tym maciorki 1-roczone i starsze
				razem	w tym krowy			
					razem	w tym mleczne		
W sztukach								
O g ó ł e m	956617	239538	197441	519638	469409	448559	21064	10701
Sektor prywatny	955534	239183	197235	519116	468962	448133	21056	10693
w tym gospodarstwa indywidualne	954712	239013	197051	518648	468586	447842	21052	10689
Sektor publiczny	1083	355	206	522	447	426	8	8
Stan w czerwcu 2012=100								
O g ó ł e m	103,1	118,5	102,4	97,6	99,1	96,7	99,3	81,1
Sektor prywatny	103,1	118,5	102,4	97,6	99,0	96,7	99,2	81,0
w tym gospodarstwa indywidualne	103,1	118,5	102,4	97,6	99,0	96,7	99,3	81,1
Sektor publiczny	114,4	142,0	103,0	105,0	108,8	107,3	x	x
Stan w grudniu 2012=100								
O g ó ł e m	108,5	128,3	104,6	102,6	102,6	99,9	102,9	83,6
Sektor prywatny	108,5	128,3	104,5	102,6	102,6	99,9	102,8	83,5
w tym gospodarstwa indywidualne	108,5	128,4	104,6	102,6	102,6	99,9	102,8	83,5
Sektor publiczny	109,2	112,7	132,1	100,2	107,2	107,6	x	x
Na 100 ha użytków rolnych w szt.								
O g ó ł e m	89,1	22,3	18,4	48,4	43,7	41,8	2,0	1,0
W tym gospodarstwa indywidualne	90,2	22,6	18,6	49,0	44,3	41,7	2,0	1,0

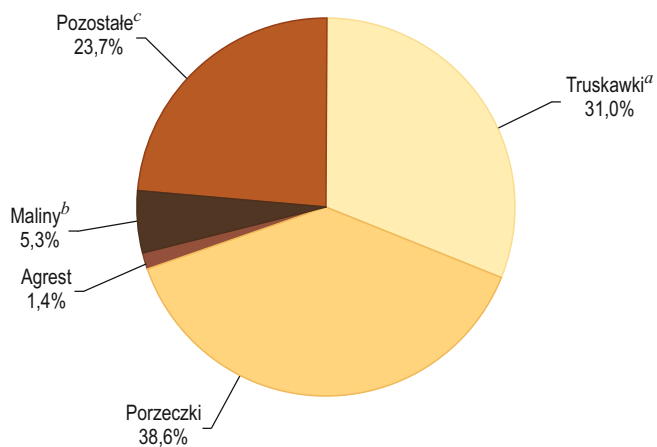

Struktura zbiorów owoców z drzew w 2013 r.

^a Morele, brzoskwinie i orzechy włoskie.

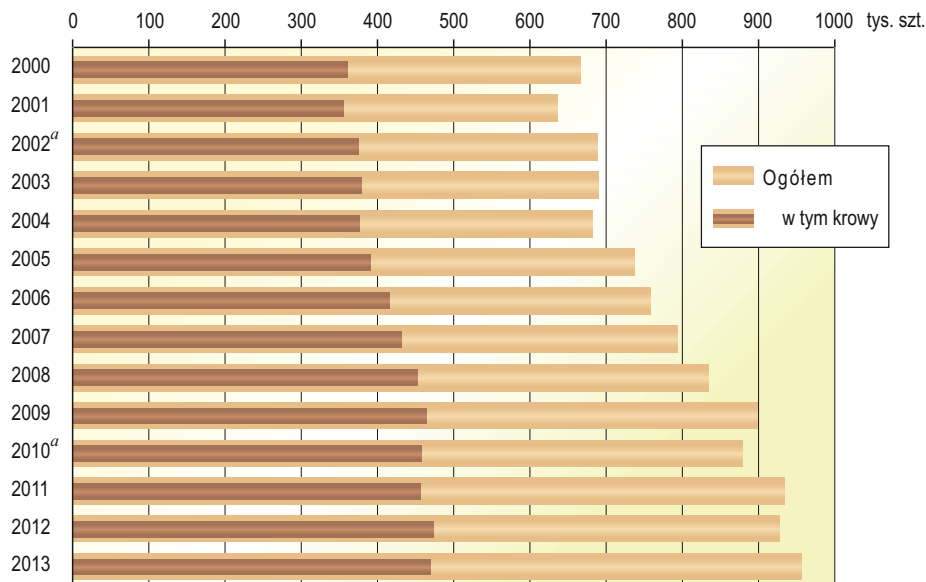
Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2013 r.

^a Łącznie z poziomkami. ^b Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^c Leszczyna, aronia, borówka wysoka, winorośl i pozostałe jagodowe.

Pogłowie bydła

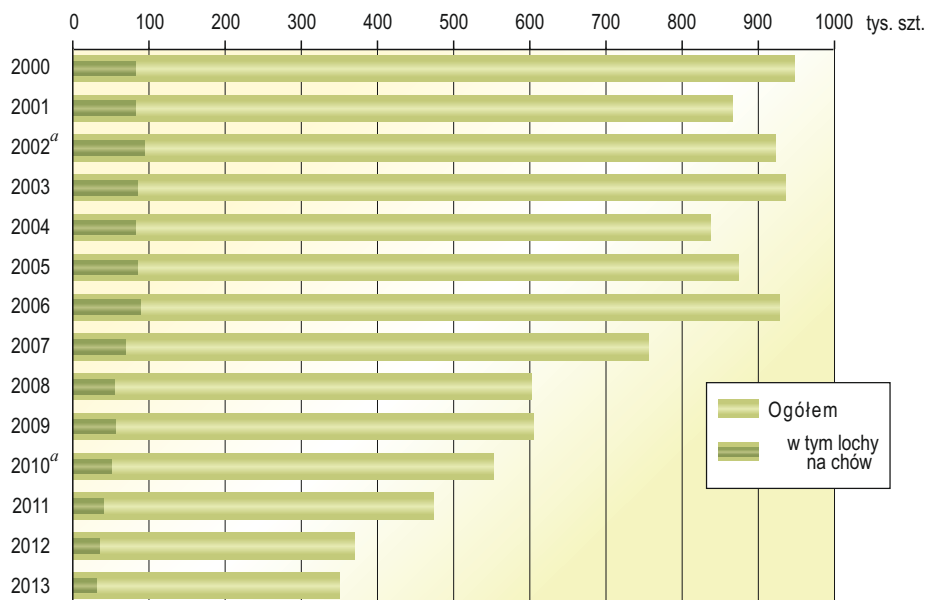
Stan w czerwcu

α Dane powszechnych spisów rolnych.

Pogłowie trzody chlewnej

Stan w końcu lipca

α Dane powszechnych spisów rolnych.

W czerwcu 2013 r. stado owiec liczyło 21,1 tys. szt. i było o 0,2 tys. szt. (o 0,7%) mniejsze w porównaniu ze stanem z czerwca poprzedniego roku, natomiast w odniesieniu do grudnia 2012 r. zwiększyło się o 0,6 tys. szt. (o 2,9%).

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,0 szt. i w skali roku jej poziom nie uległ zmianie.

W stadzie owiec w omawianym okresie maciorki 1-roczone i starsze stanowiły 50,8% i w odniesieniu do stanu w czerwcu roku poprzedniego ich odsetek w pogłowie ogółem zmniejszył się o 11,4 p. proc.

Tabl. 23. *Struktura pogłowia bydła i owiec w 2013 r.
Stan w czerwcu*

Wyszczególnienie	Bydło						Owce	
	ogółem	cielęta w wieku poniżej 1 roku	młode bydło w wieku 1–2 lat	bydło w wieku 2 lat i więcej			ogółem	w tym maciorki 1-roczone i starsze
				razem	w tym krowy			
				razem	razem	w tym mleczne		
Według użytkowników								
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sektor prywatny	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	100,0	99,9
w tym gospodarstwa indywidualne	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9
Sektor publiczny	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Według grup wiekowo-użytkowych								
Ogółem	100,0	25,1	20,6	54,3	49,1	46,9	100,0	50,8
Sektor prywatny	100,0	25,0	20,7	54,3	49,1	46,9	100,0	50,8
w tym gospodarstwa indywidualne	100,0	25,0	20,7	54,3	49,1	46,9	100,0	50,8
Sektor publiczny	100,0	32,8	19,0	48,2	41,3	39,3	100,0	100,0

2.2. TRZODA CHLEWNA

W końcu lipca 2013 r. pogłowie trzody chlewnej liczyło 350,8 tys. szt. i zmniejszyło się w stosunku do zanotowanego w analogicznym okresie poprzedniego roku o 20,0 tys. szt. (o 5,4%). W odniesieniu do stanu w końcu marca 2013 r. liczebność stada uległa zwiększeniu o 6,1 tys. szt. (o 1,8%).

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w końcu lipca 2013 r. wyniosła 32,7 szt. i była o 1,5 szt. mniejsza niż przed rokiem, natomiast obsada loch osiągnęła poziom 3,0 szt., co

oznacza spadek o 0,2 szt. w skali roku. W omawianym okresie na 100 ha gruntów ornych przypadało 54,1 szt. trzody chlewnej wobec 57,1 szt. rok wcześniej.

Tabl. 24. *Pogłowie trzody chlewnej w 2013 r.
Stan w końcu lipca*

Wyszczególnienie	Ogółem	Prosięta o wadze do 20 kg	Warchlaki o wadze 20–50 kg	Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej	Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej	
					razem	w tym lochy
W sztukach						
Ogółem	350753	98079	88486	131525	32663	31833
Sektor prywatny	348441	97242	87691	131215	32293	31487
w tym gospodarstwa indywidualne	335269	94182	81215	129060	30812	30023
Sektor publiczny	2312	837	795	310	370	346
Stan w końcu lipca 2012=100						
Ogółem	94,6	94,0	86,2	102,9	91,0	91,3
Sektor prywatny	94,5	94,0	86,0	102,8	90,8	91,2
w tym gospodarstwa indywidualne	93,8	94,6	83,3	102,5	89,5	89,9
Sektor publiczny	112,5	98,5	114,9	167,6	112,8	108,5
Stan w końcu marca 2013=100						
Ogółem	101,8	110,4	99,0	98,1	100,7	100,7
Sektor prywatny	101,8	110,4	99,1	98,1	100,6	100,6
w tym gospodarstwa indywidualne	100,9	110,4	96,1	98,0	100,4	100,5
Sektor publiczny	99,2	104,0	86,0	122,0	106,6	103,9
Na 100 ha użytków rolnych ^a w szt.						
Ogółem	32,7	9,1	8,2	12,2	3,0	3,0
W tym gospodarstwa indywidualne	31,7	8,9	7,7	12,2	2,9	2,8

^a Do przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w czerwcu.

W końcu lipca 2013 r., w stosunku do danych sprzed roku, w strukturze stada trzody chlewnej zmniejszył się udział prosiąt o wadze do 20 kg (o 0,1 p. proc.), warchlaków o wadze 20–50 kg (o 2,5 p. proc.) i trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej (o 0,4 p. proc.). Zmiana nastąpiła na korzyść trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (o 3,0 p. proc.). W omawianym okresie udział loch na chów w ogólnym pogłowie świń ukształtował się na poziomie 9,1% i był niższy niż rok wcześniej (o 0,3 p. proc.).

Tabl. 25. *Struktura pogłowia trzody chlewnej w 2013 r.
Stan w końcu lipca*

Wyszczególnienie	Ogółem	Prosięta o wadze do 20 kg	Warchlaki o wadze 20–50 kg	Trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej	Trzoda chlewna na chów o wadze 50 kg i więcej	
					razem	w tym lochy
Według użytkowników						
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sektor prywatny	99,3	99,1	99,1	99,8	98,9	98,9
w tym gospodarstwa indywidualne	95,6	96,0	91,8	98,1	94,3	94,3
Sektor publiczny	0,7	0,9	0,9	0,2	1,1	1,1
Według grup produkcyjno-użytkowych						
Ogółem	100,0	28,0	25,2	37,5	9,3	9,1
Sektor prywatny	100,0	27,9	25,2	37,6	9,3	9,0
w tym gospodarstwa indywidualne	100,0	28,1	24,2	38,5	9,2	9,0
Sektor publiczny	100,0	36,2	34,4	13,4	16,0	15,0

2.3. DRÓB

Pogłowie drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) w czerwcu 2013 r. liczyło 5881,1 tys. szt. i w ciągu roku zwiększyło się o 1345,3 tys. szt. (o 29,7%). W omawianym okresie zanotowano wzrost liczebności stada kur – o 1017,3 tys. szt. (o 25,4%) i gęsi – o 351,7 tys. szt. (prawie 2,5-krotny). Zmniejszeniu uległa natomiast liczba indyków – o 8,3 tys. szt. (o 3,2%) oraz kaczek i drobiu pozostałego – o 15,4 tys. szt. (o 56,2%).

W czerwcu 2013 r. obsada drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) na 100 ha użytków rolnych wyniosła 547,5 szt., a na 100 ha gruntów ornych – 907,1 szt., zaś obsada drobiu kurzego ukształtowała się odpowiednio na poziomie 467,2 szt. i 774,0 szt.

Tabl. 26. *Pogłowie drobiu^a
Stan w czerwcu*

Wyszczególnienie	Ogółem	Kury		Gęsi	Indyki	Kaczki i drób pozostały	
		razem	w tym nioski				
W sztukach							
Ogółem – sektor prywatny	2012	4535735	4000603	947643	249784	257915	27433
	2013	5881062	5017944	1196140	601529	249570	12019
W tym gospodarstwa indywidualne		5769951	4929906	1194835	591833	236193	12019

^a W wieku powyżej 2 tygodni.

Tabl. 26. *Pogłowie drobiu^a (dok.)*
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Kury		Gęsi	Indyki	Kaczki i drób pozostały	
		razem	w tym nioski				
Na 100 ha użytków rolnych w szt.							
O g ó ł e m	2012	418,6	369,2	87,5	23,1	23,8	2,5
	2013	547,5	467,2	111,4	56,0	23,2	1,1
W tym gospodarstwa indywidualne		545,3	465,9	112,9	55,9	22,3	1,1

a W wieku powyżej 2 tygodni.

W strukturze drobiu ogółem w 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrósł tylko udział gęsi – o 4,7 p. proc., natomiast zmniejszył się odsetek kur – o 2,9 p. proc., indyków – o 1,4 p. proc. oraz kaczek i drobiu pozostałego – o 0,4 p. proc.

Tabl. 27. *Struktura pogłowia drobiu^a w 2013 r.*
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	Kury		Gęsi	Indyki	Kaczki i drób pozostały
		razem	w tym nioski			
Według użytkowników						
O g ó ł e m – sektor prywatny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
W tym gospodarstwa indywidualne	98,1	98,2	99,9	98,4	94,6	100,0
Według gatunków						
O g ó ł e m – sektor prywatny	100,0	85,3	20,3	10,2	4,3	0,2
W tym gospodarstwa indywidualne	100,0	85,4	20,7	10,3	4,1	0,2

a W wieku powyżej 2 tygodni.

2.4. KONIE I KOZY

Pogłowie koni w gospodarstwach rolnych w czerwcu 2013 r. liczyło 20,8 tys. szt. i zwiększyło się w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem o 1,6 tys. szt. (o 8,5%).

Obsada koni na 100 ha użytków rolnych wyniosła 1,9 szt., podczas gdy w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 1,8 szt.

Tabl. 28. Pogłowie koni i kóz
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Konie	Kozy	
		ogółem	w tym samice 1-roczone i starsze
W sztukach			
O g ó ł e m	2012 19157	4007	2543
	2013 20787	1946	1506
W tym gospodarstwa indywidualne	20736	1944	1505
Stan w czerwcu 2012=100			
O g ó ł e m	108,5	48,6	59,2
W tym gospodarstwa indywidualne	108,4	48,5	59,2
Na 100 ha użytków rolnych w szt.			
O g ó ł e m	1,9	0,2	0,1
W tym gospodarstwa indywidualne	2,0	0,2	0,1

W czerwcu 2013 r. pogłowie kóz liczyło 1,9 tys. szt. i zmniejszyło się o 2,1 tys. szt., tj. o 51,4% w stosunku do stanu zanotowanego rok wcześniej.

W analizowanym okresie obsada kóz na 100 ha użytków rolnych osiągnęła poziom 0,2 szt. wobec 0,4 szt. w 2012 r.

Samice 1-roczone i starsze stanowiły 77,4% ogólnego pogłowia kóz, a ich odsetek w strukturze stada zwiększył się o 13,9 p. proc. w porównaniu z zanotowanym w analogicznym okresie roku poprzedniego.

3. SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2013 r. skupiono 164,7 tys. t zbóż, czyli 12,8% ich ogólnej produkcji. W porównaniu z poprzednim rokiem oznacza to spadek o 22,6 tys. t (o 12,0%).

Skup ziemniaków w omawianym roku wyniósł 83,9 tys. t i stanowił 18,4% ich produkcji. Był on o 46,8 tys. t (o 35,8%) niższy od zanotowanego w 2012 r.

Ze zbiorów uzyskanych w 2013 r. skupiono 27,8 tys. t rzepaku, tj. o 8,0 tys. t (o 40,5%) więcej niż rok wcześniej.

Skup warzyw gruntowych i spod osłon w omawianym roku osiągnął 12,5 tys. t, czyli zmniejszył się o 8,4 tys. t (o 40,3%) w stosunku do roku poprzedniego. Łącznie skupiono 19,9% ich ogólnej produkcji.

Skup owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2013 r. był o 32,3% mniejszy niż przed rokiem i wyniósł 12,3 tys. t.

Tabl. 29. Skup wybranych produktów rolnych

Wyszczególnienie	2012	2013	
		w liczbach bezwzględnych	2012=100
Zboża w t	187281	164714	88,0
w tym zboża podstawowe	138667	121279	87,5
pszenica	74535	60666	81,4
żyto	33845	28852	85,2
jęczmień	4322	4696	108,7
owies i mieszanki zbożowe	9315	9923	106,5
pszenżyto	16650	17142	103,0
Ziemniaki w t	130662	83910	64,2
Buraki cukrowe w t	4921	–	x
Rzepak w t	19809	27825	140,5
Warzywa w t	20851	12451	59,7
Owoce w t	18225	12335	67,7
Żywiec rzeźny w wadze żywej w t	214580	244511	113,9
bydło	54316	63854	117,6
cielęta	1870	2283	122,1
trzoda chlewna	68327	74962	109,7
owce	166	210	126,5
konie	2846	2536	89,1
drób	87055	100666	115,6
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso w t	144580	164248	113,6
Mleko krowie w tys. l	1893845	1938546	102,4

W omawianym roku skupiono 164,2 tys. t żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, czyli o 19,7 tys. t (o 13,6%) więcej niż rok wcześniej. O wyższym w odniesieniu do 2012 r. poziomie skupu zadecydowała większa podaż wszystkich podstawowych gatunków zwierząt rzeźnych, z wyjątkiem koni.

Skup mleka z terenu województwa podlaskiego w 2013 r. wyniósł 1938,5 mln l, czyli o 44,7 mln l (o 2,4%) więcej niż przed rokiem.

Tabl. 30. *Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące^a)*

Wyszczególnienie	2012	2013	
	ogółem		w tym gospodarstwa indywidualne
W milionach złotych			
O g ó ł e m	3814,9	4275,3	4220,1
Produkty roślinne	290,1	227,0	195,5
Produkty zwierzęce	3524,8	4048,3	4024,6
Na 1 ha użytków rolnych w zł			
O g ó ł e m	3521	3980	3988
Produkty roślinne	268	211	185
Produkty zwierzęce	3253	3769	3803

^a Płacone dostawcom; bez podatku od towarów i usług.

Wartość skupionych produktów rolnych (w cenach bieżących) w analizowanym roku zamknęła się kwotą 4275,3 mln zł i była o 460,4 mln zł (o 12,1%) wyższa od zanotowanej rok wcześniej. O wzroście wartości skupu ogółem zadecydowało zwiększenie wartości skupionych produktów zwierzęcych (o 14,9%), przy jednoczesnym spadku wartości skupionych produktów roślinnych (o 21,8%). Produkty roślinne stanowiły 5,3% ogólnej wartości skupu, natomiast zwierzęce – pozostałe 94,7%.

Wartość skupu ogółem (w cenach bieżących) w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie 3980 zł, co oznacza że zwiększyła się o 459 zł (o 13,0%) w porównaniu z rokiem poprzednim.

4. CENY W ROLNICTWIE

Po kilku latach wysokiego tempa wzrostu cen ziemi w obrocie prywatnym, w 2013 r. zanotowano jego spowolnienie. W omawianym roku cena 1 ha gruntów ornych w województwie podlaskim ukształtowała się średnio na poziomie 26,1 tys. zł i była o 2,0% wyższa niż przed rokiem. Podobnie jak w latach poprzednich, ceny ziemi wykazywały znaczne zróżnicowanie w zależności od położenia gruntów, klasy bonitacyjnej oraz jakościowej przydatności do prowadzenia określonych upraw. Za 1 ha dobrych (pszenno-buraczanych) gruntów ornych płacono średnio 30,5 tys. zł (tj. 96,9% ceny z 2012 r.), średnich (żytnioziemniaczanych) – 28,5 tys. zł (o 1,9% więcej niż rok wcześniej), a słabych (piaszczystych) – 20,6 tys. zł (o 1,8% mniej niż w poprzednim roku). Przeciętna cena zakupu/sprzedaży 1 ha łąki wyniosła 22,4 tys. zł i była o 10,2% niższa niż rok wcześniej. Za 1 ha łąki dobrej płacono 26,1 tys. zł (o 4,4% mniej niż w 2012 r.), a za 1 ha łąki słabej – 18,3 tys. zł (o 5,9% mniej).

Średnia cena dzierżawy 1 ha gruntu ornego ukształtowała się na poziomie 0,4 tys. zł, zaś dzierżawa 1 ha łąki osiągnęła wartość 0,3 tys. zł. Ceny te były niższe od notowanych przed rokiem odpowiednio o 11,1% i 23,9%.

Tabl. 31. *Przeciętne ceny gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym*

Wyszczególnienie	Województwo			Kraj		
	2012	2013		2012	2013	
	w zł za 1 ha	2012=100		w zł za 1 ha	2012=100	
Zakup/sprzedaż						
Grunty orne	25555	26078	102,0	25442	26339	103,5
dobre (klasy I, II, IIIa)	31424	30456	96,9	32102	32273	100,5
średnie (klasy IIIb, IV)	28021	28544	101,9	25660	26973	105,1
słabe (klasy V, VI)	20979	20601	98,2	19096	20187	105,7
Łąki	24950	22398	89,8	17742	17848	100,6
dobre	27284	26071	95,6	19544	19771	101,2
słabe	19441	18289	94,1	14787	15685	106,1
Dzierżawa						
Grunty orne	449	399	88,9	768	718	93,5
dobre (klasy I, II, IIIa)	463	435	94,0	959	870	90,7
średnie (klasy IIIb, IV)	481	451	93,8	765	725	94,8
słabe (klasy V, VI)	400	303	75,8	567	549	96,8
Łąki	444	338	76,1	494	451	91,3
dobre	474	396	83,5	527	504	95,6
słabe	365	275	75,3	443	395	89,2

W 2013 r. przeciętna cena zakupu/sprzedaży 1 ha gruntów ornych w województwie podlaskim była niższa od zanotowanej w kraju, zaś łąk – wyższa. Wydzierżawienie 1 ha omawianych użytków rolnych było w naszym regionie znacznie tańsze niż średnio w Polsce.

Tabl. 32. *Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych*

Wyszczególnienie	2012	2013				
		I–XII	III	VI	IX	XII
W złotych						
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt	81,40	70,58	83,47	80,20	63,78	66,11
w tym:						
pszenicy	89,44	81,81	97,31	90,75	69,63	75,77
żyta	71,56	54,45	67,25	58,15	42,93	54,19
jęczmienia	81,07	69,57	79,95	75,16	64,47	75,13
Ziemniaki – za 1 dt	25,80	29,02	53,56	84,29	31,00	56,63
Żywiec rzeźny – za 1 kg:						
wołowy	6,30	5,96	6,14	5,99	5,93	5,85
wieprzowy	5,38	5,28	5,31	5,34	5,62	5,25
Mleko – za 1 l	1,27	1,43	1,32	1,33	1,44	1,57
Analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Ziarno zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych	102,4	86,7	107,6	94,4	78,1	72,8
w tym:						
pszenicy	104,9	91,5	122,8	101,3	78,6	74,9
żyta	92,7	76,1	83,3	70,6	66,3	72,8
jęczmienia	108,3	85,8	94,1	94,5	80,6	89,6
Ziemniaki	102,5	112,5	x	135,1	126,4	185,1
Żywiec rzeźny: wołowy	116,7	94,6	93,3	90,6	91,7	91,5
wieprzowy	120,4	98,1	106,4	97,3	97,9	95,6
Mleko	98,4	112,6	97,8	110,8	117,1	114,6

Średnia cena skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych w 2013 r. wyniosła 70,58 zł za 1 dt i była o 13,3% niższa niż przed rokiem. Ceny wszystkich gatunków zbóż zarówno w skupie, jak i na targowiskach uległy zmniejszeniu w ujęciu rocznym.

W omawianym roku przeciętna cena skupu ziemniaków osiągnęła wartość 29,02 zł za 1 dt i zwiększyła się o 12,5% w odniesieniu do zanotowanej w 2012 r. Zarówno w czerwcu, we wrześniu, jak i w grudniu stwierdzono znaczny wzrost przeciętnej ceny skupu ziemniaków w skali roku, który wyniósł odpowiednio: 35,1%, 26,4% i 85,1%. Przeciętna cena ziemniaków jadalnych na targowiskach ukształtowała się na poziomie 98,56 zł za 1 dt i zwiększyła się o 66,0% w sto-

sunku do roku poprzedniego, przy czym we wszystkich miesiącach kończących kwartały ich cena była znacznie wyższa niż w analogicznych okresach 2012 r. (z wyjątkiem marca, kiedy zaobserwowany wzrost wyniósł 5,5%).

Tabl. 33. *Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach*

Wyszczególnienie	2012	2013				
	I–XII	III	VI	IX	XII	
W złotych						
Ziarno zbóż konsumpcyjnych – za 1 dt:						
pszenicy	95,38	92,13	97,80	96,33	84,95	86,33
żyta	75,58	64,30	70,08	67,71	58,07	59,45
jęczmienia	90,10	86,02	92,05	89,40	78,35	81,34
Ziemniaki jadalne ^a – za 1 dt	59,38	98,56	67,86	75,00	111,17	115,94
Analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Ziarno zbóż konsumpcyjnych:						
pszenicy	98,7	96,6	104,4	99,3	90,3	89,4
żyta	100,3	85,1	83,9	90,1	78,5	85,2
jęczmienia	101,3	95,5	103,1	97,6	87,8	90,8
Ziemniaki jadalne ^a	61,9	166,0	105,5	143,9	204,5	207,7

^a Łącznie z jadalnymi wczesnymi.

W 2013 r. średnia cena 1 kg żywca wołowego w punktach skupu zmniejszyła się o 5,4% w stosunku do zanotowanej rok wcześniej i wyniosła 5,96 zł, natomiast za 1 kg żywca wieprzowego w skupie w omawianym roku płacono 5,28 zł, czyli o 1,9% mniej niż w 2012 r. We wszystkich miesiącach kończących kwartały ceny skupu żywca wołowego i wieprzowego (z wyjątkiem żywca wieprzowego w marcu) były niższe niż w analogicznych okresach 2012 r.

Za 1 l mleka skupionego w 2013 r. producenci otrzymywali średnio 1,43 zł wobec 1,27 zł w roku poprzednim. We wszystkich analizowanych miesiącach (z wyjątkiem marca) cena mleka utrzymywała się na wyższym poziomie niż przed rokiem.